

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2014–2015

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Markéta Suková

Rozpočtové hospodaření nižších samosprávně územních celků

Praha 2015

Vedoucí bakalářské práce:

JUDr. Tereza Jonáková

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2014-2015

BACHELOR THESIS

Markéta Suková

Budget management of smaller municipalities

Prague 2015

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

JUDr. Tereza Jonáková

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Markéta Suková

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucí bakalářské práce JUDr. Tereze Jonákové za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Dále věnuji své díky Ing. Jaroslavě Jechoutkové, vedoucí finančního oddělení města Mladá Vožice.

Anotace

Bakalářská práce se zaměřuje na zhodnocení hospodaření města Mladá Vožice. Cílem této práce je analýza rozpočtového procesu a posouzení rozpočtového hospodaření města v roce 2013. Bakalářská práce je rozdělena na dvě části. Teoretická část se zabývá poznatky z oblasti územní samosprávy, rozpočtu a rozpočtového procesu. V praktické části jsou aplikované teoretické informace na rozpočet města Mladá Vožice.

Klíčová slova

Příjmy, rozpočet, rozpočtový proces, skladba rozpočtu, územní samospráva, výdaje, závěrečný účet.

Annotation

The Bachelor thesis is focused on the appraisal of management in Mladá Vožice. The object of the Bachelor thesis is the analysis of budget process and the appraisal of budget management in 2013. The Bachelor thesis is divided into two parts. In a theoretical part are general knowledges of municipality, budget and budget process. In a practical part are applied theoretical information about the budget in Mladá Vožice.

Key words

Budget, budget process, budget structure, closing account, expenses, incomes, municipality.

OBSAH

ÚVOD	9
1 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA	11
1.1 Územní samospráva ve světě	13
2 OBEC	14
2.1 Teritoriální a personální základ.....	14
2.2 Právní a majetkový základ	15
2.3 Samostatná působnost	16
2.4 Přenesená působnost	17
2.5 Orgány obce	18
2.5.1 Zastupitelstvo.....	18
2.5.2 Rada	19
2.5.3 Starosta.....	19
2.5.4 Obecní úřad.....	20
2.5.5 Zvláštní orgány obcí	20
3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA ROZPOČTU	21
3.1 Rozpočet – základní charakteristika.....	22
3.2 Rozpočtové zásady.....	24
4 STRUKTURA ROZPOČTU	26
4.1 Rozpočtová skladba	27
4.2 Obsah rozpočtu.....	29
4.2.1 Příjmy.....	29
4.2.2 Výdaje	31
5 ROZPOČTOVÝ PROCES	33
5.1 Návrh rozpočtu.....	33
5.1.1 Rozpočtový výhled	34

5.2	Projednání a schválení rozpočtu.....	35
5.2.1	Změny rozpočtu	35
5.3	Závěrečný účet	36
5.4	Kontrola.....	37
5.4.1	Vnitřní a vnější kontrola	37
5.4.2	Přezkoumání hospodaření.....	38
5.5	Rozpočtová kázeň a správní delikty.....	39
6	PRAKTICKÁ ČÁST	41
6.1	Struktura obce	42
6.1.1	Zastupitelstvo.....	42
6.1.2	Rada města.....	43
6.1.3	Městský úřad.....	43
6.2	Analýza rozpočtové procesu města Mladá Vožice	44
6.2.1	Návrh rozpočtu	45
6.2.2	Rozpis rozpočtu	46
6.2.3	Úprava rozpočtu.....	46
6.2.4	Závěrečný účet.....	47
6.3	Analýza rozpočtu roku 2013	48
6.3.1	Financování rozpočtu 2013.....	48
6.3.2	Finance na účtech.....	49
6.3.3	Příjmová část rozpočtu na rok 2013	50
6.3.4	Výdajová část rozpočtu na rok 2013.....	56
	ZÁVĚR	63
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	65
	SEZNAM ZKRATEK	69
	SEZNAM GRAFŮ A PŘÍLOH	70

ÚVOD

Téma mé bakalářské práce je rozpočtové hospodaření nižších územně samosprávních celků. Územní samospráva České republiky je dvoustupňová a její právní základ je zakotven v Ústavě České republiky. Ve své práci se zabývám rozpočtovým hospodařením nižších územně samosprávních celků, tedy především rozpočtem a rozpočtovým procesem na úrovni obce. Význam rozpočtů obcí v rámci veřejných rozpočtů neustále posiluje a roste role územní samosprávy. Obce jsou veřejnoprávními korporacemi, které vykonávají samosprávu a státní správu v přenesené působnosti. V rámci samosprávy obec hospodaří mimo jiné se svým majetkem a financemi. Rozpočet je dle mého názoru jedním z nejdůležitějších nástrojů hospodaření obce, a proto jsem si za cíl své bakalářské práce zvolila charakterizovat obecní rozpočet se zaměřením na rozpočet města Mladá Vožice. Toto téma jsem si zvolila i z důvodu, že obec, ve které žiji, patří do správního obvodu spravovaného městem Mladá Vožice. Dle mého názoru je téma rozpočtového procesu stále diskutované a aktuální, neboť každý občan České republiky je též občanem nějaké obce a nemělo by mu být lhostejné, jaké jsou rozpočtové příjmy a výdaje.

Cílem práce je proto snaha o vytvoření celkového náhledu na rozpočtový proces, který by mohl sloužit občanům i zastupitelům k pochopení rozpočtové problematiky. Následně je provedená komparativní analýza rozpočtu Mladé Vožice za rok 2013 se zaměřením na schválený a skutečný rozpočet. Tento rok jsem si vybrala z důvodu dostupnosti zdrojů. Neboť město v době psaní této práce nemělo zpracované všechny potřebné údaje pro rok 2014 a rozpočtové hospodaření roku 2015 se ukáže až postupem času.

Bakalářská práce je celkově rozdělena do šesti kapitol. **První kapitola** se zabývá postavením obcí v systému územní samosprávy České republiky a postavením územním samosprávy ve světovém měřítku. **Druhá kapitola** se zaměřuje na obec, která představuje nižší samosprávně územní celek. Dále jsou zde nastíněny základní atributy obce a orgány, které se podílejí na chodu obce. Ve **třetí kapitole** jsou nastíněna teoretická východiska rozpočtu a rozpočtové zásady. **Čtvrtá kapitola** je věnována struktuře rozpočtu, rozpočtové skladbě a obsahu rozpočtu. **Pátá kapitola** objasňuje

celkový rozpočtový proces. Jsou zde nastíněny jednotlivé etapy rozpočtového procesu, které zahrnují vypracování rozpočtového výhledu, návrhu rozpočtu, schválení rozpočtu, publikaci, vlastní hospodaření s finančními prostředky a kontrolu. Poslední **šestá kapitola** zaujímá praktickou část. V úvodu této kapitoly představuji čtenáři město Mladá Vožice a chod městského úřadu. Následně analyzuji jednotlivé fáze rozpočtového procesu města Mladá Vožice. V neposlední řadě hodnotím plnění rozpočtu příjmů a výdajů za rok 2013.

Při zpracování bakalářské práce jsem čerpala z odborné literatury, legislativních zákonů a z interních materiálů města Mladá Vožice. Pro vypracování praktické části jsem osobně navštívila finanční oddělení města a získala zde cenné poznatky a informace.

1 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA

„Samospráva tvoří vedle státní správy druhou nejdůležitější větev veřejné správy, je součástí veřejné moci.“¹ Samospráva se dále člení na územní a zájmovou.² Je vykonávána veřejnoprávními korporacemi vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a hrazena vlastními prostředky. V České republice existuje dvojstupňový systém územní samosprávy, který prošel dlouhým historicko-politickým vývojem. K vytvoření fungování tohoto typu rozdělení veřejné správy přispěl zásadně rok 1990, kdy byla zrušena soustava národních výborů a současně bylo obnoveno obecní zřízení. Novelizovaná ústava znovuobnovila fungování místní samosprávy. Obec získala zpět své postavení veřejnoprávní korporace, která může mít vlastnit majetek a hospodařit s ním podle vlastního rozpočtu. Přelom dvacátého století přispěl k řadě změn a přinesl značné reformy a legislativní změny. Pro toto období je charakteristické přiblížení veřejné správy a samosprávy, kdy samosprávné celky dostaly větší pravomoci. Zásadní bylo též zrušení okresních úřadu. Oficiální zánik okresních úřadu však neznamená zánik okresů, neboť okresy existují i nadále a některé státní orgány působí na jejich úrovni.³

Územní samospráva je zakotvena v Ústavě České republiky v hlavě sedmé „Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.“⁴ Tyto veřejnoprávní korporace, vykonávají vedle samosprávy také státní správu v přenesené působnosti.

Vyšší územně samosprávné celky byly stanoveny ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územně samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů a dále je jejich postavení zakotveno v Ústavě České republiky. V současné době existuje na území ČR 14 Krajů. Území krajů se skládá z okresů, do nichž spadají obce a vojenské újezdy.⁵ Základním předpisem pro samosprávu krajů tvoří zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů. Specifické místo v rámci územní samosprávy

¹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, s. 19.

² Zájmová samospráva je spjata s určitou lidskou činností, sdružují se v ní osoby, které mají stejný nebo podobný záměr.

³ KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2003, s. 18-24.

⁴ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁵ Územní členění České republiky upravuje zákon č. 39/1960 Sb., o územním členění státu, ve znění pozdějších předpisů a vyhláška 564/2002 Sb., o stanovení území okresů ČR a území obvodů hlavního města Prahy, ve znění pozdějších předpisů.

má hlavní město Praha, neboť má status kraje i obce. Její postavení upravuje předpis č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

Základní územní samosprávné celky se od sebe odlišují rozsahem výkonu státní správy.⁶ K 1. 1. 2014 bylo na území ČR celkem 6 253 obcí.⁷ Základní postavení obcí v rámci samostatné působnosti upravuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Zvláštním typem územní samosprávy jsou vojenské újezdy, které z důvodu zajištění obrany a výcviku ozbrojených sil nepatří do žádné obce, jsou součástí kraje. Tyto újezdy tvoří samostatně správní jednotku. Obyvatelé těchto prostor se však nemohou podílet na výkonu obecní samosprávy. V současné době je na našem území 5 vojenských újezdů – Březina, Libavá, Boletice, Brdy a Hradiště. Vojenské újezdy jsou spravovány újezdními úřady, které jsou jako vojenské správní orgány podřízeny Ministerstvu obrany.⁸ Postavení vojenských újezdů zakotvuje zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

V ČR platí tzv. smíšený model územní samosprávy, kdy vedle sebe funguje státní správa a samospráva. Tyto dva subjekty vykonávají státní správu společně. Územní samospráva si vykonává vlastní samosprávu a současně i státní správu, pokud je k tomu státem oprávněna.⁹ Toto delegování státní moci se může označit jako tzv. přenesená působnost.¹⁰

⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Přehled změn v územní organizaci, v názvech obcí a jejich částí.[online],[15. 1. 2015]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/odk2/clanek/prehledy-zmen-v-uzemni-organizaci-v-nazvech-obci-a-jejich-casti.aspx?q=Y2hudW09OA%3D%3D>

⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Malý lexikon obcí České republiky 2014*. [online],[18. 12. 2014], dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/A900281F35/\\$File/32019914003.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/A900281F35/$File/32019914003.pdf)

⁸ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, s. 120.

⁹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007, s. 12.

¹⁰ PEKOVÁ, Jitka a Jaroslav PILNÝ. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2002, s. 73.

1.1 Územní samospráva ve světě

V neposlední řadě má vliv na územní samosprávu též úprava územní samosprávy ve světovém měřítku. Jedná se o především o úpravu v rámci Evropské unie a Rady Evropy.

Evropská unie používá pro účely regionální politiky systému členění stát na NUTS¹¹. Podle tohoto členění je stát rozdělen do 3 jednotek NUTS, podle počtu obyvatel na daném území. NUTS I představuje stát, NUTS II region soudržnosti¹² a NUTS III kraje. Tyto jednotky jsou zřízeny především pro statistické účely hodnocení regionální politiky členských států a získávání finančních prostředků z EU. Dotace z fondů EU nejvíce čerpají právě regiony soudržnosti NUTS II. V rámci Evropské unie existují ještě jednotky LAU tzv. místní administrativní jednotky, které však nejsou určující pro rozdělení prostředků z fondů EU. LAU I představují okresy a LAU II jsou zastoupeny obcemi.¹³

Další úpravu územní samosprávy v rámci Rady Evropy stanovuje Evropská charta místní samosprávy. Tato mezinárodní úmluva vytváří evropský standart pro zajištění ochrany práv na místní samosprávu. Charta označuje územní samosprávu jako právo občanů podílet se na řízení veřejných záležitostí, které musí všechny členské země uznávat. Dále považuje místní samosprávu jako základ demokratického systému státu. Evropská charta místní samosprávy je publikovaná ve Sbírce zákonů ČR jako Sdělení č. 181/1999 Sb., o přijetí Evropské charty místní samosprávy. Neméně významnou je i Evropská charta regionální samosprávy, která je založena na obdobných principech jako Evropská charta místní samosprávy, ale ve větší míře podporuje regionální samostatnost.¹⁴

¹¹ NUTS jsou územní celky vytvořené pro statistické účely Eurostatu (tj. statistický úřad Evropské unie).

¹² Regiony soudržnosti jsou zřízeny pro účely získávání peněžních prostředků z fondů Evropské unie. Jsou složeny z jednoho nebo více krajů. V současné době je na území ČR 8 regionů soudružnosti: Severozápad, Severovýchod, Jihovýchod, Jihozápad, Střední Čechy, Morava, Moravskoslezsko a Hlavní město Praha

¹³ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Regiony regionální politiky*. [online]. [15. 1. 2015], dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politika>

¹⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Mezinárodní organizace a veřejná správa*. [online]. [15. 1. 2015], dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-spoluprace>

2 OBEC

„Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.“¹⁵

Teorie rozlišuje tyto atributy obce:

- teritoriální základ,
- personální základ,
- právní základ – právní osobnost,
- majetkový základ.

2.1 Teritoriální a personální základ

„Každá část území České republiky je součástí území některé obce, nestanoví-li zvláštní zákon jinak.“¹⁶ Území obce se rozprostírá buď na jednom, nebo na více katastrálních území. Změny svého území může obec udělat pouze v rámci dohody s okolními obcemi. V těchto případech se sousedící obce mohou sloučit, rozdělit nebo změnit hranice svého území. Následujícím změnám předchází rozhodnutí zastupitelstva a místní referendum, kde občané obce vyjádří svá stanoviska k možnostem změn katastrálního území. Obec musí mít svůj název, který využívá jako své označení. Pro orientaci v obci jsou též specificky označovány i její části. Budova musí být označena číslem popisným či evidenčním číslem¹⁷

Pro Českou republiku je typické její členění na mnoho malých obcí. K 1. 1. 2014 bylo v ČR celkem 6 253 obcí. Z celkového počtu mají největší zastoupení obce s počtem obyvatel v rozmezí 200 až 499.¹⁸

¹⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, díl 1. §1.

¹⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, díl 3. §18.

¹⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, díl 3.

¹⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Malý lexikon obcí České republiky 2014*. [online]. [18. 12. 2014], dostupné z: www.czso.cz/csu/2014edicniplan. pdf., s. 3

Rozlišení nižších územně samosprávních celků:

- obec,
- městys,¹⁹
- město, jehož počet obyvatel je alespoň 3 000,
- statutární města,
- hlavní město Praha.²⁰

Existence obce je podmíněna personálním základem, který představují občané. Občanem je fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a má v obci trvalý pobyt. Občan, který je starší 18 let může prosazovat své práva v obci v plné míře. FO se mohou účastnit veřejných zasedání zastupitelstva, vyjadřovat zde své názory k návrhu rozpočtu obce a závěrečnému účtu za uplynulý rok. Mají též právo nahlížet do těchto finančních ukazatelů i jiných dokumentů a pořizovat si z nich výpisky. Obec musí všechny jejich připomínky či návrhy vždy projednat. Při vyhlášení místní referenda má možnost v něm hlasovat.²¹

2.2 Právní a majetkový základ

Pro výkon svých samosprávných funkcí musí být obec oprávněna vstupovat do smluvních vztahů. Z toho vyplývá, že obec má podobně jako právnická osoba, právní osobnost a může se plně účastnit právních jednání. Má právní osobnost, v právních vztazích jedná svým jménem a za své jednání nese plnou odpovědnost. Obec je jako právnická osoba účastníkem majetkoprávních vztahů, která má svá vlastnická práva.²²

Ekonomický základ představuje právo na majetek a samostatné hospodaření sním. Možnost vlastnit majetek vychází z Ústavy České republiky z hlavy sedmé článku č. 101 (3) „*Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou*

¹⁹ Městys je zvláštním typem obce. Mají na něj nárok (pokud požádají poslaneckou sněmovnu o toto označení) obce, které měly před r. 1954 označení městys. V podstatě se jedná jen o symbolické označení, rozdílné jsou potom jen názvy orgánů obce. O značení městys mohou požádat i obce, které to nemají zakotveny ve svých historických kořenech.

²⁰ Podrobněji upravuje postavení hlavního města zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

²¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, díl 2.

²² HAVLAN, Petr a Jan JANEČEK. *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*. Praha: Linde, 2013, s. 21-22.

mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu.“²³ Se svým majetkem můžou disponovat, nakupovat ho, prodávat ho, či pronajímat. Majetek obce je důležitý pro hospodaření a plynou z něj příjmy do obecního rozpočtu.²⁴ Podmínky pro nakládání s majetkem obce stanovuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Obec musí majetek využívat a hospodárně, chránit ho a pečovat o něj. Zákon o obcích definuje péči o majetek takto“ *Majetek obce musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím. S nepotřebným majetkem obec naloží způsoby a za podmínek stanovených zvláštními předpisy, pokud tento zákon nestanoví jinak.*“²⁵

Obec musí vést evidenci svého majetku dle zákona o účetnictví.²⁶ Majetek²⁷ obcí tvoří zejména hmotný majetek, nemovitosti, movité věci, majetková práva a pohledávky, peněžní prostředky, cenné papíry a nehmotná aktiva. Z účetního hlediska²⁸ se majetek člení na dlouhodobý, krátkodobý a oběžná aktiva. Z hlediska pasiv se v účetnictví třídí majetek na vlastní zdroje financování stálých a oběžných aktiv, cizí zdroje krytí a přechodná pasiva. Přehled o majetku z hlediska jeho struktury a zdrojů financování nám v peněžním vyjádření udává rozvaha.²⁹

2.3 Samostatná působnost

*„Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon.“*³⁰ Samostatná působnost plní úkoly, které jsou jí svěřeny samosprávou. Do této působnosti patří zejména hospodaření obce s majetkem a financemi. Obec v rámci

²³ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, čl. 101.

²⁴ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007, s. 201.

²⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích hlava, ve znění pozdějších předpisů, hlava II, díl 2.

²⁶ Podrobněji zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

²⁷ Účetnictvím obcí se podrobněji zabývá např.: MÁČE, Miroslav. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu: aplikace v příkladech*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012, 632 s. Účetnictví a daně. ISBN 978-80-247-3637-2.

²⁸ Podrobněji zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

²⁹ KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, s. 260-261.

³⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, §35.

samostatné působnosti dále zajišťuje řadu dalších činností, které jsou důležité pro rozvoj území a potřeb místních obyvatel. Dle zákona může obec v rámci samostatné působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky a zřizovat si právnické osoby a organizační složky.³¹ Dozor nad plnění samostatné působnosti a vydáváním obecně závazných vyhlášek obce zajišťuje Ministerstvo vnitra. Odporuje-li obecně závazná vyhláška zákonu, vyzve ministerstvo obec k nápravě ve lhůtě 60 dní, pokud ani po té obec neučiní kroky vedoucí k odstranění chyb, rozhodne ministerstvo o pozastavení účinnosti obecně závazné vyhlášky. Pokud je obecně závazná vyhláška v rozporu se základními lidskými právy a svobodami, může být rozhodnuto o pozastavení její účinnosti neprodleně, tedy bez výzvy k nápravě tj. 60 dnů. Proti rozhodnutí o pozastavení lze podat rozklad. Pokud ani poté obec nesjedná nápravu, podá ministerstvo návrh na její zrušení Ústavnímu soudu. Ústavní soud nálezem vyhlášku či její část zruší, nebo návrh ministerstva zamítne.³²

2.4 Přenesená působnost

Pokud obec vykonává za stát určité úkoly, nazýváme tuto činnost jako přenesenou působnost. „*Výkon státní správy lze svěřit orgánům samosprávy jen tehdy, stanoví-li to zákon.*“³³ Pokud zvláštní zákony nestanoví, že se jedná o přenesenou působnost, jedná se o působnost samostatnou. Rozsah přenesené působnosti není ve všech obcích stejný, zákon o obcích rozlišuje v rámci přenesené působnosti z hlediska výkonu státní správy tři druhy obcí.

- Obce, které plní základní rozsah přenesené působnosti.
- Obce, které plní úkoly v rozsahu pověřené úřadu obecního úřadu.
- Obce, které plní úkoly v rozsahu obecního úřadu s rozšířenou působností.

V rámci přenesené působnosti může obec vydávat nařízení obce.³⁴ Dozor nad výkonem přenesené působnosti zajišťuje krajský úřad v přenesené působnosti. Dozor se provádí následně a zjišťuje se vněm soulad opatření orgánů obce se zákonem a dalšími předpisy. Krajský úřad provádí též dozor nad vydanými nařízeními. Návrh na zrušení

³¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, hlava II.

³² KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, s. 232.

³³ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, čl. 105.

³⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

protizákonného nařízení podává ředitel krajského úřadu Ústavnímu soudu. Proces je obdobný jako u obecně závazné vyhlášky.³⁵

2.5 Orgány obce

Obec využívá při jednání s veřejností své orgány. Ty představují fyzické osoby, které obec zastupují a jednají jejím jménem. Zákon o obcích přesně vyjmenovává orgány, které musí obec zřídit.³⁶

2.5.1 Zastupitelstvo

„*Obec je samostatně spravována zastupitelstvem.*“³⁷ Mandát člena zastupitelstva vzniká zvolením ve volbách.³⁸ Zastupitelstvo volí občané starší 18- ti let s trvalým pobytem v obci na dobu 4 let. Náklady související s volbami hradí stát prostřednictvím státního rozpočtu. Počet zastupitelů závisí na počtu obyvatel obce, zákon o obcích proto stanovuje toto složení:

- „*do 500 obyvatel – 5 až 15 členů,*
- *nad 500 do 3000 obyvatel – 7 až 15 členů,*
- *nad 3000 do 10 000 obyvatel – 11 až 25 členů,*
- *nad 10 000 do 50 000 obyvatel – 15 až 35 členů,*
- *nad 50 000 do 150 000 obyvatel – 25 až 45 členů,*
- *nad 150 000 obyvatel – 35 až 55 členů.*“³⁹

Za vykonávání funkce člena zastupitelstva náleží osobě odměna. Funkce vzniká na základě zvolení a složením zákonného slibu. Zastupitel reprezentuje obec a musí se účastnit zasedání zastupitelstva. Zasedání jsou **veřejná**. Rozhodování tohoto orgánu patří do samostatné působnosti a je mu vyhrazen dle zákona určitý okruh pravomocí.

³⁵ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007.s. 234.

³⁶ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007.s. 168.

³⁷ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, čl. 101.

³⁸ Podrobněji tuto oblast upravuje zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

³⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, §68.

Mezi nejdůležitější úkoly v samostatné působnosti patří dle zákona o obcích § 84 např.:

- schvalování programu rozvoje obce a dalších činností týkající se rozpočtu
- schvalování a další činnosti týkající se rozpočtu obce závěrečného účtu obce,
- zřizování příspěvkových organizací a peněžních fondů,
- zakládat nebo rušit právnické osoby,
- vydávat obecně závazné vyhlášky,
- rozhodovat o místním referendu,
- rozhodování o změnách katastrálního území,
- zřizovat obecní policii,
- zastupovat obec v právním jednání,

V přenesené působnosti může vydávat nařízení. Ale pouze v té situaci, není-li zřízena rada obce.⁴⁰

2.5.2 Rada

Jedná se o výkonný orgán obce, který rozhoduje v samostatné působnosti a je podřízen zastupitelstvu. Není-li rada zřízena, tuto funkci plní starosta. Rada se nevolí v malých obcích, kde počet členů zastupitelstva je menší než 15. Počet členů musí být vždy lichý tj. nejméně 5 a nejvíce 11 členů. Radu tvoří starosta, místostarosta či místostarostové a jiné osoby z řad členů zastupitelstva. Mezi úkoly rady patří např. příprava podkladů pro jednání zastupitelstva, dohled nad hospodaření obce a plnění rozpočtu, vydávání nařízení nebo kontrola činností zastupitelstva.

Obecně můžeme říci, že se jedná o podpůrný orgán zastupitelstva. Rada se schází dle potřeb, její zasedání jsou oproti zastupitelstvu **neveřejná**.⁴¹

2.5.3 Starosta

Starosta reprezentuje obec a zastupuje jí navenek jako jedna osoba. Je volen z řad zastupitelů. Za své jednání je odpovědný zastupitelstvu. Je zodpovědný za chod obce a včasné objednání kontrol, má funkci zaměstnavatele. Plní i další úkoly v rámci

⁴⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, hlava IV.

⁴¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, hlava IV, díl 3.

samostatné a přenesené působnosti. Zodpovídá za svolání a řízení zasedání zastupitelstva a rady. Svým podpisem stvrzuje zápisy z jednání spolu s ověřovateli. Jeho zástupce je místostarosta, který je též volen z řad zastupitelů. Místostarosta může zastupovat funkci starosty v případech nepřítomnosti starosty nebo jeho nečinnosti. Jeho podpis se připojuje k dokumentům obce.⁴²

2.5.4 Obecní úřad

Tvoří ho starosta, místostarosta či místostarostové, tajemník (je-li tento orgán zřízen) a další zaměstnanci obecního úřadu. Úřad sídlí na území obce a může být členěn na odbory a oddělení, to se týká větších úřadů. V malých obcích může být úřad představován pouze starostou a místostarostou. Úřad dle zákona působí v samostatné i přenesené působnosti.⁴³ Obecní úřad může mít svého tajemníka, tato funkce se zřizuje v obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností. Tajemník je odpovědný starostovy obce a plní úkoly v rámci přenesené působnosti obce uložené mu zastupitelstvem, radou nebo starostou obce. Tajemník se účastní zasedání zastupitelstva a schůzí rady a má hlas poradní. Funkce tajemníka je neslučitelná s jinými politickými funkcemi.⁴⁴

2.5.5 Zvláštní orgány obcí

Mezi zvláštní orgány obcí patří komise a výbory. Zastupitelstvo si jako své pomocné orgány zřizuje výbory. Povinně musí založit finanční a kontrolní výbor. Tyto orgány plní úkoly zadané zastupitelstvem a jsou mu i podřízené. Počet členů kontrolního a finančního výboru musí být vždy lichý. Dále může zřizovat zastupitelstvo i jiné výbory např. výbor národnostních menšin.⁴⁵ Rada si může zřídit komise, které mají poradní a iniciativní funkci. Komise je výkonný orgán v rámci přenesené působnosti.⁴⁶

⁴²Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, hlava IV, díl 4.

⁴³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, hlava IV.

⁴⁴ ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony*. 1. vyd. Praha: Alfa nakladatelství, 2008, s. 17.

⁴⁵Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, hlava V.

⁴⁶Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, hlava V.

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA ROZPOČTU

Právo mít majetek a hospodařit s ním vychází z Ústavy České republiky. Územní rozpočty mají mnoho znaků, podobných či stejných jako státní rozpočet. Každou zemi tvoří soustava veřejných rozpočtů, které jsou důležité pro fungování státu.

Soustavu veřejných rozpočtů v ČR tvoří:

- „*státní rozpočet,*
- *rozpočty krajů a obcí,*
- *rozpočty dobrovolných svazů obcí,*
- *rozpočty příspěvkových organizací zřizovaných územními samosprávnými celky,*
- *rozpočty Regionálních rad regionů soudržnosti.*

Do rozpočtové soustavy České republiky dále patří

- *státní fondy,*
- *případné fondy krajů nebo obcí,*
- *fond veřejného zdravotního pojištění s navazujícími rozpočty zdravotních pojišťoven.*⁴⁷

Všechny tyto rozpočty se sestavují zpravidla na jeden rok. Dále se mohou tvořit střednědobé a dlouhodobé rozpočtové prognózy. Veřejné rozpočty můžeme označit jako rozpočty všech vládních úrovních, které jsou peněžními fondy, bilance, finanční plány a nástroje finanční politiky.⁴⁸ Předpisy upravující finanční hospodaření obce např.:

- zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky,
- zákon č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 323/2002 Sb. o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů,

⁴⁷ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. Vyd. 4., aktualiz. a rozš. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014, s. 105.

⁴⁸ PEKOVÁ, Jitka a Jaroslav PILNÝ. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2002, s. 137.

Tyto pravidla jsou vydávaná Parlamentem České republiky v podobě zákonů. Finanční hospodaření se řídí zákonem č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon upravuje obecné ustanovení o tvorbě, postavení, obsahu a funkcích územních rozpočtů. Jsou zde vymezena základní pravidla podle, kterých se musí municipality řídit. Tento zákon platí i pro statutární města a hl. město Prahu a její části a obvody. Dále se zde upravuje hospodaření Regionálních rad regionů soudržnosti.⁴⁹

3.1 Rozpočet – základní charakteristika

Rozpočet je důležitý pro fungování obecního zřízení. Tento dokument je veřejný a občané obce mají právo být o tomto dokumentu informováni. Sestavuje se v rámci rozpočtového období, které je dle zákona shodné s kalendářním rokem. Kalendářní rok je tedy vlastně rozpočtovým rokem. Rozpočet musí být sestaven dle rozpočtového výhledu, který slouží jako podklad při sestavování rozpočtu. Rozpočet by z něj měl vycházet, odchylka musí být vždy náležitě zdůvodněna a opodstatněna. Úkol sestavit rozpočet má zastupitelstvo obce.⁵⁰ Rozpočet je decentralizovaný finanční fond, jehož obsahem jsou finanční prostředky získané od jiných subjektů a příjmy získané vlastní činností. S těmito příjmy pak obec hospodáří. Všechny veřejné rozpočty jsou založeny na formě nenávratného, neekvivalentního a nedobrovolného systému financování.

Rozpočet slouží jako finanční plán, neboť obec by měla své výdaje vždy plánovat. Nesmí nastat situace, že pasiva nejsou kryta. Při plánování výdajů a příjmů má obec určitá omezení, neboť její financování není zcela samostatné (návaznost na krajský a státní rozpočet). Rozpočet slouží také jako nástroj územní politiky. Z tohoto hlediska lze na rozpočet nahlížet jako na plán rozvoje svého území. Je to nástroj financování statků a služeb regionální politiky. Rozpočet obce je propojen se státním a krajským rozpočtem. Z těchto orgánů plynou příjmy a dotace, které obec nezbytně potřebuje ke svému fungování. Obec může i podnikat a tím si zajišťovat finanční prostředky sama.⁵¹

⁴⁹ Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, část I, §1.

⁵⁰ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. Vyd. 4., aktualiz. a rozš. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014, s. 11.

⁵¹ MARKOVÁ, Hana. *Finance obcí, měst a krajů*. Vyd. 1. Praha: Orac, 2000, s. 70-71.

Na rozpočet lze nahlížet různými způsoby, z nichž jedním z nich je bilance. Pokud nahlížíme na rozpočet jako na bilanci, může být tento vztah vyjádřen následující rovnicí, kde jsou zde zachyceny příjmy a výdaje za rozpočtové období.

$$F_1 + P - V = F_2$$

F_1 vyjadřují finanční prostředky na začátku rozpočtového období,

P příjmy,

V výdaje,

F_2 finanční prostředky na konci rozpočtového období.

Z této rovnice vyplívají následující vztahy:

- $F_2 > F_1$ toto hospodaření představuje finanční rezervu, kterou lze použít do budoucna.
- $F_1 > F_2$ zde je zapotřebí čerpat rezervu, aby se bilance vyrovnala.⁵²

Následující bilanci lze charakterizovat i jako rozpočet vyrovnaný, přebytkový a schodkový. Vyrovnaný rozpočet znamená, že příjmy se rovnají výdajům. V přebytkovém rozpočtu jsou příjmy vyšší než výdaje, tyto finanční prostředky mohou být použity v následujících letech k financování pohledávek a jiných závazků. Pokud hovoříme o schodkovém rozpočtu tak očekávané příjmy jsou nižší než výdaje. Takový to rozpočet lze schválit, pouze pokud obec disponuje prostředky, které rozpočet v budoucnu dorovnají. K financování schodku si může nižší samosprávně územní celek vzít např. půjčku.

⁵² PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007, s. 53-54.

Každý rozpočet plní tři základní funkce a to alokační, stabilizační a redistribuční. Alokační funkce zabezpečuje efektivní přerozdělení finančních prostředků. Stabilizační funkce ovlivňuje růst ekonomického potenciálu a tím stabilizaci ekonomiky. Redistribuční funkce zajišťuje přerozdělení prostředků s cílem dosažení rovnosti mezi jednotlivci. Využívá se především v rámci sociálních oblastí. Tato funkce je výsledkem solidarity.⁵³

3.2 Rozpočtové zásady

Všechny veřejné rozpočty mají řadu podobných rysů. Aby nedocházelo k porušování pravidel v jednotlivých etapách rozpočtového procesu, musí obec dodržovat rozpočtové zásady. Rozpočtové zásady tvoří součást rozpočtového práva a všechny veřejné rozpočty se jimi musí řídit. „*Rozpočtové zásady mají teoreticky představovat systém poznatků, zevšeobecněných zkušeností, které se nahromadily v průběhu historického vývoje státního rozpočtu a rozpočtového procesu.*“⁵⁴ Názvy a počty těchto zásad se v literatuře různí, podstata však zůstává stejná. Mezi základní zásady rozpočtového práva patří např.:

Zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu (zásada omezeného časového použití finančních prostředků) – Rozpočet se sestavuje na jeden kalendářní rok, v tomto časovém horizontu se smí hospodařit s penězi. Rozpočet by měl být schvalování před započítáním nového rozpočtového období tak aby proběhla návaznost jednotlivých rozpočtů a nevznikla situace neschválení rozpočtu. V takovém případě se hospodaří dle rozpočtového provizoria.

Zásada reálnosti a pravdivosti – Rozpočet má vycházet z reálných skutečností. Měl by být pravdivý, podřízen analýze hospodaření. Tato zásada má zabránit zbytečným rozpočtovým přesunům.

Zásada úplnosti a jednotlivosti – V rámci jednoho území má být jeden rozpočet, ve kterém jsou všechny příjmy a výdaje za rozpočtové období. Rozpočet má být členěn systematicky dle rozpočtové skladby.

⁵³ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 69-71.

⁵⁴ MARKOVÁ, Hana. *Finance obcí, měst a krajů*. Vyd. 1. Praha: Orac, 2000, s. 138.

Zásada dlouhodobé vyrovnanosti – Obec by měla hospodařit s vyrovnaným rozpočtem, kde se příjmy rovnají výdajům. Územní rozpočty mají omezené finance a v některých částech svého hospodaření jsou závislé na jiných subjektech.

Zásada efektivnosti, hospodárnosti a účinnosti – Vyčleněné finance musí vždy sloužit k financování předem stanoveného záměru. Tyto zásady navazují na zásadu účelovosti. Územní samosprávný celek musí při plnění rozpočtu dbát na své příjmy a výdaje hospodárně.

Zásada publicity – rozpočet je projednáván veřejně na zasedání zastupitelstva, kterého se může občan obce zúčastnit. Je schvalován zastupitelstvem a poté zveřejněn na úřední desce.⁵⁵

⁵⁵ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, s. 118-120.

4 STRUKTURA ROZPOČTU

Strukturu rozpočtu obce tvoří většinou dvojí rozpočet. V případě menších obcí, může být sestavován jen jeden rozpočet. Ale pro lepší orientaci v příjmech a výdajích za rozpočtové období se doporučuje dvojí členění. Dle druhového třídění rozpočtové sklady, se zpravidla vytváří běžný a kapitálový rozpočet. Toto dvojí provedení je přehlednější neboť odděluje běžné hospodaření od investičního financování. Tyto dvě formy rozpočtu jsou navzájem propojeny.

V běžném rozpočtu se zachycují běžné příjmy a výdaje za rozpočtový rok. Pomocí toho rozpočtu se hradí provozní (neinvestiční) výdaje, které se zpravidla každý rok opakují. Běžný rozpočet se zpravidla sestavuje jako vyrovnaný, kdy se příjmy rovnají výdajům. Dále může být schválený jako deficitní (schodkový), v této části výdaje plně převyšují příjmy. Deficitní rozpočet naznačuje, že obec špatně hospodaří s finančními prostředky na straně provozního rozpočtu a není schopna hradit své výdaje. V takovémto případě, musí obec získat finanční prostředky za pomoci kapitálového účtu např. půjčka, prodej majetku. Tento vztah běžného a kapitálové účtu se může nazvat jako dluhová služba. Z dlouhodobého hlediska je „přelévány“ účtů neefektivní a poukazuje na skutečnost špatného hospodaření.

V kapitálovém rozpočtu jsou příjmy a výdaje, se kterými obec hospodaří v rámci své investiční činnosti. Tyto záměry jsou zpravidla uskutečňovány v delším časovém období, než je jeden rozpočtový rok. V prvé řadě se jedná o financování dlouhodobých investic, které mají charakter jednorázových a neopakovatelných aktiv nebo pasiv. Investiční rozpočet může mít formu vyrovnanou, deficitní, či přebytkovou.⁵⁶

⁵⁶ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007, s. 61-63.

4.1 Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba stanovuje třídění všech peněžních operací veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů. Je zde uvedeno jednotné třídění peněžních operací tak aby všechny instituce postupovaly jednotně a bylo možné je srovnávat a kontrolovat. Tato skladba se vztahuje na státní rozpočet, rozpočty územní samosprávy a jejich organizační složky, rozpočty státních fondů a další rozpočty veřejné správy. Rozpočtová skladba upravuje strukturu rozpočtu, rozpočet podle ní musí být vytvořen. Jsou zde tříděny příjmy a výdaje dle jednotné klasifikace.⁵⁷ Dle Vyhlášky Ministerstva financí ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě v platném znění se rozpočtové operace člení z hlediska: organizačního, druhového, odvětvového a konsolidačního.⁵⁸

Organizační členění – peněžní operace se zde člení do jednotlivých kapitol. Tento typ členění je pro obce a kraje nepovinný. Upřednostňují ho spíše větší obce. Povinně se podle tohoto členění musí řídit státní rozpočet.

Druhové členění – toto členění je povinné pro všechny obce, vychází z příjmů a výdajů, které byly v rozpočtu skutečně vykonány v průběhu roku. Členění podle druhu příjmů a výdajů se dělí na čtyři úrovně. Nejvyšší jsou třídy:

- daňové příjmy,
- nedaňové příjmy,
- kapitálové příjmy,
- přijaté transfery,
- běžné výdaje,
- kapitálové výdaje,
- financování.

Dále následuje seskupení položek, pod seskupení položek se nachází podseskupení položek a na úrovni nejnižší se nalézají položky. Druhé členění je důležité pro z hlediska rozpočtové politiky a též z hlediska propojení příjmů a výdajů s účetnictvím.

⁵⁷ ŽEHROVÁ, Jana a Daniela PFEIFEROVÁ. *Finance municipalit*. Vyd. 2. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2010. s. 44-46.

⁵⁸ Vyhláška MFČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.

Konsolidační členění – pro obce je toto členění povinné. Pro konsolidační členění se používá třímístný kód, který má za účel vyloučit duplicity, tzn. snaha o vyloučení převodů prostředků uvnitř veřejných rozpočtů. Ke konsolidaci dochází většinou při sestavování výkazu o plnění rozpočtu za kalendářní rok.

Odvětvové členění – třídí příjmy a výdaje dle odvětví. Toto členění poskytuje informace o tom, k jakému účelu byly zdroje použity. Řídit se dle tohoto členění je pro obce povinné. Pro tento účel se člení příjmy a výdaje do skupin, které jsou na nejvyšší úrovni:

- zemědělství, lesní hospodářství a rybářství,
- průmyslová a ostatní odvětví hospodářství,
- služby pro obyvatelstvo,
- sociální věci a politika zaměstnanosti,
- bezpečnost státu a právní ochrana,
- všeobecná veřejná správa a služby,

Dále jsou příjmy a výdaje členěny na oddíly, pododdíly a na nejnižší úrovni jsou paragrafy. K odlišení těchto úrovní se využívá čtyřmístný kód.⁵⁹

⁵⁹ HRABALOVÁ, Simona. *Účetnictví územních samospráv*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 24-25.

4.2 Obsah rozpočtu

Obsahem rozpočtu územního samosprávného celku jsou příjmy, výdaje a další finanční operace, dále se sem řadí peněžní fondy (není-li uvedeno, že probíhají mimo rozpočet). Rozpočet územní samosprávy je spojen se státní rozpočtem a rozpočtem krajským finanční vazbou, kterou v první řadě představují poskytnuté dotace od těchto subjektů.⁶⁰

4.2.1 Příjmy

Daňové příjmy hrají v rozpočtu obce nejdůležitější roly, neboť jejich objem je největší. Tyto příjmy může zařadit do skupiny běžných příjmů, které se neustále opakují a jsou v zásadě neměnné.

Typy daňových příjmů:

- svěřené daně,
- sdílené daně,
- místní poplatky,
- správní poplatky.

Protože jsou tyto příjmy nejdůležitější částí nejen místních rozpočtů, ale i rozpočtů krajských a státního, musí být patrné komu a v jaké vyšší tyto prostředky plynou. K tomuto účelu je zákonem o rozpočtovém určení daní⁶¹, určeno komu přísluší vybrané daně a v jaké výši. Zákon stanovuje, jaké výnosy z daní plynou, v celé své výši, do rozpočtu obce tzv. **svěřené daně**:

- daň z nemovitostí,
- daň z příjmů právnických osob (poplatník je obec).

Dále pak stanovuje, jaké podíly na celostátně vybíraných daních plynou do rozpočtu obce tzv. **sdílené daně**. Tyto podíly upravuje výše jmenovaný zákon v § 4. Mezi sdílené daně patří např.: podíl z celostátního hrubého výnosu z daně z přidané hodnoty (DPH), podíl z příjmů právnických osob a fyzických osob. V zákoně o rozpočtovém určení daní, jsou

⁶⁰ ŽEHROVÁ, Jana a Daniela PFEIFEROVÁ. *Finance municipalit*. Vyd. 2. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2010. s. 40.

⁶¹ Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů.

vyjmenovány jednotlivé podíly a jejich procentní sazby, koeficienty a výpočty závazné pro danou obec. Podíly na výnosech těchto daní jsou většinou určeny dle počtu obyvatel obce k celostátnímu počtu obyvatel popř. podle podílů vybrané daně na daném území.⁶²

Obce mají většinou omezenou daňovou pravomoc. Ve větší míře nemohou ovlivňovat daňové určení, to náleží pouze příslušným orgánům v rámci příslušného zákona. Větší daňovou pravomoc mají obce při rozhodování o místních daních. **Místní poplatky** jsou stanoveny zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů a dále zákonem č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

Dle zákona o místních poplatcích mohou obce vybírat následující poplatky:

- „*poplatek ze psů,*
- *poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt,*
- *poplatek za užívání veřejného prostranství,*
- *poplatek ze vstupného,*
- *poplatek z ubytovací kapacity,*
- *poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,*
- *poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,*
- *poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace“.*⁶³

Tyto poplatky jsou vykonávány v rámci samostatné působnosti obce. O jejich zavedení, změnách, rušení rozhoduje zastupitelstvo obce obecně závaznou vyhláškou. V této vyhlášce jsou upraveny podrobnosti týkající se zavedení poplatku.⁶⁴

Správní poplatky, úkony spojené s výběrem a vyměřováním těchto poplatků upravuje zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Správními orgány jsou pověřené orgány moci výkonné, orgány územní samosprávy a právnické osoby, jsou-li k tomu pověřeny a vykonávají působnost v rámci státní správy.

⁶² Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů.

⁶³ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁴ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. Vyd. 4., aktualiz. a rozš. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014, s. 99.

Všeobecně se tyto instituce nazývají „správní úřad“. Tyto poplatky vybírají ve větším rozsahu obce s pověřenými obecními úřady a obce s rozšířenou působností. Zákon též upravuje předmět poplatku, poplatníka, základ poplatku, sazbu poplatku, vyměření a vybírání, placení, atd.⁶⁵

Vlastní příjmy nedaňového charakteru upravuje ve velkém rozsahu platná rozpočtová skladba. Mezi nejdůležitější vlastní nedaňové příjmy patří zejména příjmy z majetku, příjmy z vlastního podnikání, užitelské poplatky, sankční pokuty, příjmy z mimorozpočtových fondů (jsou-li zřízeny) a ostatní příjmy mezi ně se řadí např. dary.

Dotace se řadí ke druhému nejvýznamnějšímu příjmu obce (po daňových příjmech). Dotace může obec získat z různých stupňů veřejných rozpočtů (státní rozpočet, fondy, kraj, atd.). Největší podíl na dotacích pro obce plyne ze státního rozpočtu, z důvodu růstu povinností vyplívajících z přenesené působnosti obcí v rámci reformy veřejné správy. Výše a struktura dotací pro obce jsou schvalovány při schvalování státního rozpočtu. Jedná se např. o dotaci na výkon veřejné správy. Tato dotace se označuje jako nároková, neboť na ní mají nárok všechny obce, u nichž si vláda objednala služby v rámci přenesené působnosti a má za povinnost za ně zaplatit. Další skupinou jsou dotace, které obec získává na základě žádosti, tyto dotace souhrnně nazýváme jako nenárokové. Pro získání takového typu dotace je potřeba splnit určité podmínky a podat žádost. O získání této dotace rozhoduje poskytovatel, důležité je rozhodnutí o přijetí či nepřijetí žádosti obce, resp. posouzení účelu, na který obec dotaci žádá. Nepostradatelné jsou také dotace z evropských fondů. Dotace se poskytují buď na investiční, nebo neinvestiční činnosti.⁶⁶

4.2.2 Výdaje

Výdajová stránka obecního rozpočtu se zaměřuje na činnosti, které souvisí s chodem úřadu. Z rozpočtu obce se dle zákona o rozpočtových pravidlech územních samosprávných celků hradí např. závazky, které vyplívají obci z plnění povinností uložených jí zákony, výdaje na činnost obce v její samostatné působnosti (převaha

⁶⁵ Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdější předpisů.

⁶⁶ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 186.

výdajů spojených s péčí o vlastní majetek), výdaje spojené s výkonem státní správy, závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření, závazky v rámci spolupráce s jinými subjekty, úhrady splátek z přijatých půjček, výdaje na emisi vlastních dluhopisů, aj.⁶⁷

Dalším tříděním je např. členění výdajů na běžné a kapitálové výdaje. **Běžné výdaje** se mohou dále členit na neinvestiční nákupy, neinvestiční dotace a neinvestiční půjčky. Běžné výdaje představují vynaložené finanční prostředky, které jsou zapotřebí k plynulému chodu obecního úřadu a celé obce a také výdaje, které jsou zapotřebí k výkonu přenesené působnosti na obec. Tyto výdaje se většinou každoročně opakují. **Kapitálové výdaje** představují prostředky vynakládané na financování dlouhodobých, zpravidla investičních potřeb. Na financování investic získávají obce nenávratné účelové kapitálové dotace ze státního rozpočtu, které slouží např. k vybudování infrastruktury, výstavbu čistíren odpadních vod, výstavbu bytů s pečovatelskou službou, apod. Tyto výdaje mají většinou jednorázový dlouhodobý charakter. Odvíjí se od realizace a postupu projektu až do doby jeho dokončení. Do těchto výdajů se mohou zahrnout úroky ze splácených půjček, které zatěžují budoucí rozpočet obce.⁶⁸

⁶⁷ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁸ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007, s. 186.

5 ROZPOČTOVÝ PROCES

Představuje činnosti obce před a po schválení rozpočtu na rozpočtové období. Časový úsek trvá většinou déle, než je rozpočtové období (1 rok), délka těchto příprav trvá 1,5 až 2 roky. „*Rozpočtovým proces se rozumí postup platný pro sestavení, projednání, schválení, plnění a kontrolu plnění státního rozpočtu (obdobně to platí i pro místní rozpočty)*“.⁶⁹

Jednotlivé kroky sestavení rozpočtu lze shrnout do těchto etap:

- sestavení návrhu,
- projednání a schválení rozpočtu,
- publikace,
- hospodaření a kontrola,
- sestavení závěrečného účtu a závěrečná kontrola.

Tento postup orgánů územní samosprávy upravuje zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Každá obec by měla v rámci rozpočtového procesu postupovat dle platných rozpočtových zásad. Rozpočtový proces představuje činnost orgánů obce, které jsou spojeny s jednotlivými fázemi rozpočtového procesu. Jednotlivé etapy rozpočtového procesu jsou obdobné u všech veřejných rozpočtů. Zákon neupravuje detailně všechny etapy, proto je rozpočtové hospodaření v různých obcích nepatrně odlišné.⁷⁰

5.1 Návrh rozpočtu

Sestavit návrh rozpočtu má za úkol většinou finanční odbor (pokud se úřad člení na odbory, jinak tuto funkci plní jiní zaměstnanci úřadu). Je doporučeno stanovisko nejprve naplánovat předpokládané příjmy a až po té zaujímat stanoviska k výdajům. Plánování příjmů není snadné, neboť největší podíl na aktivech mají sdílené daně, na které obec nemá žádný vliv. V této přípravné fázi se také plánují případné datace či varianty financování skrz návratných finančních zdrojů (např. úvěry, zápůjčky, emise komunálních dluhopisů, atd.). S odhadem vlastních příjmů je doporučeno postupovat

⁶⁹ BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. Vyd. 6. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 134.

⁷⁰ BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. Vyd. 6. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 134-135.

dle let minulých. Kapitálové příjmy jsou snadno plánovatelné a předvídatelné (majetek). Je-li sestaven návrh příjmů, přistupuje se k návrhu předpokládaných běžných výdajů. Tento postup se dělá proto, aby bylo patrné kolik peněz zbude na výdaje kapitálové. Do návrhu běžných výdajů se zahrnují roční úroky z přijatých půjček a úvěrů. K hotovému návrhu běžných výdajů se posléze přičtou roční splátky jistin půjček a úvěrů. Nakonec se odečte oběžný objem výdajů a splátek jistin od celkového objemu příjmů. Pokud vyjde kladný výsledek, jde o finance, které lze použít pro sestavení rozpočtu kapitálových výdajů.⁷¹

Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zcela přesně nedefinuje, jak by měl rozpočet obce vypadat a jak by měl být podrobný. Musí být však zpracován dle rozpočtové skladby a navazovat na rozpočtový výhled.⁷²Dle mého názoru, by tato část zákona měla být propracovanější, neboť ve své podstatě dává obcím v některých krocích rozpočtového procesu volnost.

5.1.1 Rozpočtový výhled

*„Rozpočtový výhled je pomocným nástrojem územního samosprávného celku a svazu obcí sloužícím pro střednědobé finanční plánování rozvoje svého hospodářství.“⁷³*Tento výhled má za úkol utvořit představu o plánovaných výdajích a příjmech. Ukazuje, zda se budou moci realizovat projekty na delší časové období, než které pokrývá rozpočet. Výhled se sestavuje na období 2 až 5 let, které následují po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Zachycuje celkové ukazatele příjmů, výdajů, pohledávek a závazků. Prognóza ukazuje vývoj závazků nebo pohledávek z dlouhodobého hlediska. Jsou zde uvedeny možnosti dopadů na hospodaření v delším časovém hledisku. Obce mají povinnost tento plán sestavovat, v případě nezpracování se dopouští správního deliktu. Tento delikt bude posouzen správními orgány a obci náleží peněžité plnění pokuty.⁷⁴

⁷¹ ČERNÝ Ivan a Jaroslava KYPETOVÁ. *Finance a rozpočet*. [online], [29. 12. 2014], dostupné z: <http://vzdelanyzastupitel.cz/prirucka/prirucka-pro-clena-zastupitelstva-obce-1.aspx>, pdf., s. 39.

⁷² MARKOVÁ, Hana. *Finance obcí, měst a krajů*. Vyd. 1. Praha: Orac, 2000, s. 70.

⁷³ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, část II, §3.

⁷⁴ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. Vyd. 4., aktualiz. a rozš. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014, s. 10-11.

Dále návrh rozpočtu musí navazovat na údaje z platného státního rozpočtu popř. rozpočtového provizoria. Návrh rozpočtu schvaluje zastupitelstvo obce, před jeho schválením musí být návrh vyvěšen na úřední desce a to minimálně 15 dní před dnem jeho projednání. Na úřední desce se nemusí zveřejňovat celý rozpočtový návrh, může být zkrácen. Ale musí obsahovat informace o příjmech a výdajích dle druhového třídění rozpočtové skladby. K tomuto návrh se mohou vyjadřovat občané obce a to ve lhůtě, kdy je vyvěšen na úřední desce nebo na zasedání zastupitelstva. Námitky lze vznést buď písemně, nebo ústně.⁷⁵

5.2 Projednání a schválení rozpočtu

Po sestavení návrhu finančním odborem se rozpočet předá radě obce. Pokud je vše v pořádku předkládá se rozpočet ke schválení zastupitelstvu.⁷⁶ Pokud je rozpočet schválen provede se jeho rozpis. V rozpisu jsou uvedeny příjmy a výdaje, které byly navrženy v rozpočtu, tyto ukazatelé musí být členěny dle podrobné rozpočtové skladby.⁷⁷

Nastane-li situace neschválení rozpočtu před 1. lednem, řídí se nový rozpočet tím předešlým. Této situaci říkáme rozpočtové provizorium, rozpočet se pak musí řídit pravidly provizoria. Tyto pravidla projednává zastupitelstvo, jsou nutná k zajištění plynulého hospodaření a řídí se § 13 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech.⁷⁸

5.2.1 Změny rozpočtu

Pokud se potřebuje změnit již schválený rozpočet, provádí se to pomocí rozpočtových opatření. Může se jednat o následující změny:

⁷⁵ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, část II, §11.

⁷⁶ CÍSAŘOVÁ, Eva a Jan PAVEL. *Průvodce komunálními rozpočty aneb jak může informovaný občan strážít obecní pokladnu*. [online],[4. 12. 2014], dostupné z: www.transparency.cz, pdf., str. 30 -31.

⁷⁷ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů část III, §14.

⁷⁸ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, §13.

- Organizační změny – jedná se o změny, které souvisí s příjmy a výdaji rozpočtu (např. přijetí dotace nebo půjčky) nebo se změnou subjektů.
- Metodické změny – těmto změnám nemůže obec zabránit. Jedná se o změny právních předpisů, které jsou důležité pro fungování finančního hospodaření. Můžeme se zařadit např. cenové změny.
- Věcné změny – jsou změny některých skutečností, které působí na územně samosprávním celek. Může se jednat o změny výdajů v rámci zvýšení počtu obyvatel, kteří pobírají sociální dávky na území obce.

Všechny výše uvedené změny musí být členěny dle časové působnosti.⁷⁹ Výčet rozpočtových opatření je uveden v zákoně o rozpočtových pravidlech v § 16. Jedná-li se o změny ve finančních vztazích k jinému rozpočtu, nebo pokud jsou změněny ukazatelů vůči jiným osobám, popř. hrozí-li nebezpečí vytvoření schodku rozpočtu, provádí se tyto změny povinně.⁸⁰ Dle zákona o obcích, ve znění pozdějších předpisů, náleží pravomoc provádět rozpočtová opatření radě. A to v rozsahu, které jí stanoví zastupitelstvo. Pokud není v obci rada má tuto pravomoc starosta.⁸¹

5.3 Závěrečný účet

„Po skončení kalendářního roku se údaje o ročním hospodaření územního samosprávného celku a svazu obcí souhrnně zpracovávají do závěrečného rozpočtu.“⁸²

Závěrečný účet vlastně hodnotí a analyzuje hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok. Jsou zde údaje, které dávají přehled o příjmech a výdajích, údaje o hospodaření s majetkem a dalších finančních aktivitách obce za rozpočtové období. Hlavním úkolem závěrečného účtu je zhodnocení finančního hospodaření. Součástí tohoto dokumentu je vyúčtování finančních vztahu k ostatním veřejným rozpočtům tj. ke státnímu rozpočtu, rozpočtům krajů, obcí a státním fondům, aj. Obce jsou povinny dle zákona nechat si přezkoumat své hospodaření (viz dále). Kontrolní orgán vyhotoví zprávu o výsledku

⁷⁹ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. Vyd. 4., aktualiz. a rozš. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014, s. 19-20.

⁸⁰ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů část III, § 16.

⁸¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, díl 3, §102.

⁸² Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, část III, § 17.

přezkoumání hospodaření obce, tato zpráva je pak součástí závěrečného účtu při jeho projednávání.⁸³ „Závěrečný účet spolu se zprávou o výsledcích přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok projedná zastupitelstvo obce do 30. června následujícího roku a přijme opatření k nápravě nedostatků.“⁸⁴ Návrh závěrečného účtu a výsledek přezkoumání musí být zveřejněny náležitým způsobem na úřední desce, ve lhůtě 15 dnů před dnem jejich projednávání. Návrh může být na úřední desce interpretován ve zkrácené formě, na internetu musí být návrh rozpočtu k dispozici v úplném rozsahu. K návrhu se též příkládá zpráva o přezkoumání hospodaření, která musí být zveřejněna v úplném znění. Občané se mohou k návrhu vyjadřovat a to ve lhůtě stanové zákonem o rozpočtových pravidlech. Závěrečný účet může být projednán bez výhrad k celoročnímu hospodaření nebo s výhradami. Tomuto projednávání se říká vyjádření. Pokud jsou vzneseny námitky, musí zastupitelstvo přijmout potřebná opatření k nápravě shledaných chyb nebo nedostatků. Mohou být vyvozeny závěry vůči osobám, které způsobili obci škodu.⁸⁵

5.4 Kontrola

Obec manipuluje s finančními prostředky v souladu se schváleným rozpočtem a zároveň systematicky kontroluje své hospodaření. Předmětem kontroly je zjištění, zda subjekt plní své povinnosti a hospodáří s finančními prostředky správně a hospodárně. Přezkum provádějí orgány, které mají k tomuto účelu věcnou, místní a osobní působnost. Kontrola se může dělit na kontrolu vnitřní a vnější. Do systému kontrol patří i přezkum hospodaření od jiného subjektu.⁸⁶

5.4.1 Vnitřní a vnější kontrola

Kontrolovat svůj rozpočet náleží obci ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Kontrolou vnitřní si provádějí územní samosprávné celky samy

⁸³ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů § 17.

⁸⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, § 43.

⁸⁵ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, § 17.

⁸⁶ MRKÝVKA, Petr a Ivana PAŘÍZKOVÁ. *Základy finančního práva*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 236.

a to pomocí svých orgán. Zastupitelstvo obce povinně zřizuje finanční výbor, který má za úkol kontrolovat hospodaření s finančními prostředky a hospodaření s obecním majetkem, popř. plní další úkoly, které jsou na něj delegovány. Dalším orgánem povinně zřizovaný zastupitelstvem je kontrolní výbor, který kontroluje postupy zastupitelstva a rady (je-li zřízena). Dále je kontrola upravena zákonem č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávních celků a dobrovolných svazů obcí, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů. Pokud se jedná o vnější kontrolu, územní samosprávní celek kontroluje místně příslušný finanční orgán. Ten provádí kontrolu návaznosti místního rozpočtu na státní rozpočet.

Výsledkem kontroly může být zjištění porušení rozpočtové kázně. Jedná se o situace, kdy jsou finanční prostředky neoprávněně použity nebo zadrženy. Toto jednání je potrestáno finanční pokutou. Tuto sankci může udělit obci ministerstvo financí, zmocněný finanční úřad nebo kraj v rámci své kontrolní působnosti dle zvláštního zákona. Pokuta se odvíjí od částky „zpronevřených“ peněz a může dosáhnout až 1 000 000 Kč. Tyto peníze se stávají příjmem státního rozpočtu. Za jednání v rozporu se zákonem platí obec penále.⁸⁷

5.4.2 Přezkoumání hospodaření

Jedná se o kontrolní mechanismus, který provádějí nezávislé osoby. Dle zákona o obcích náleží obci nechat si přezkoumat své hospodaření za uplynulý kalendářní rok. K tomuto účelu může kontrolu provést příslušný krajský úřad nebo auditorská firma. Náklady spojené s přezkumem hospodaření od auditora si hradí obec sama ze svých financí. Pokud si zvolí územní samosprávní celek kontrolu od kraje, náklady jsou nulové, neboť kraj musí tuto činnost provést ze zákona. Za včasné objednání jednoho z typu přezkumu je odpovědný starosta obce. Termín objednání přezkumu hospodaření za uplynulý kalendářní rok je do 30. června následujícího roku. O výsledku přezkoumání se sepiše zpráva o výsledcích přezkoumání hospodaření obce, tato zpráva se následně stane součástí závěrečného účtu obce. Tyto dva dokumenty se následně

⁸⁷ MRKÝVKA, Petr a Ivana PAŘÍZKOVÁ. *Základy finančního práva*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 237.

projednají na zasedání zastupitelstva a vyvodí se z nich potřebné závěry, popř. se přijmou opatření k nápravě nedostatků.⁸⁸

Přezkoumání se řídí zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávních celků a dobrovolných svazů obcí, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon upravuje předmět, hlediska, postup a pravidla přezkoumání. Předmětem přezkoumání jsou údaje, které vypovídají o ročním hospodaření obce, tyto informace jsou součástí závěrečného účtu. K těmto údajům patří zejména: plnění příjmů a výdajů dle rozpočtu, veškeré finanční operace, finanční vztahy k jiným subjektům, nakládání a hospodaření s majetkem a celá řada dalších činností obce. Z hlediska předmětu přezkoumání se zákon zaměřuje na dodržování zákonných povinností obce, hospodaření dle stanoveného rozpočtu, dodržování účelu rozpočtu popř. přijatých dotací a v neposlední řadě správnost všech dokladů týkajících se finančních operací.⁸⁹

5.5 Rozpočtová kázeň a správní delikty

Obec může při svém hospodaření udělat řadu chyb, mezi ně se řadí zejména porušení rozpočtové kázně a spáchání správního deliktu. Za toto nezákonné jednání jí náleží sankce.

Za porušení rozpočtové kázně se rozumí jakékoliv použití nebo zadržetí peněžních prostředků poskytnutých z rozpočtu. Toto porušení se netýká jen obecního rozpočtu, ale i jiných rozpočtů, které patří do soustavy veřejných rozpočtů ČR. Za neoprávněné použití peněžních prostředků se dále označuje jejich použití, kterým byla porušena povinnost stanovená vnitrostátním předpisem, předpisem Evropské unie, smlouvou nebo rozhodnutím o poskytnutí těchto prostředků. Dále se může obec dopustit tohoto porušení, když ve stanovené lhůtě nevrátí finanční prostředky či důkazně neprokáže, na jaký účel byly tyto finance použity. Za takovéto nakládání s finančními prostředky náleží orgánu územní samosprávy sankce. Tyto penále musí být odvedeny do rozpočtu, z něhož byly peněžní prostředky poskytnuty. Výše penálů se různí od závažnosti spáchaného činu. O uložení penále u obce rozhoduje v samostatné působnosti obecní

⁸⁸ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávních celků a jeho přezkum*. Vyd. 2., dopl. Praha: Institut pro místní správu, 2008, s. 63-64.

⁸⁹ Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávních celků a dobrovolných svazů obcí, ve znění pozdějších předpisů.

úřad. Rozhodnutí obecního úřadu v přenesené působnosti přezkoumává krajský úřad.⁹⁰ Při správě odvodů za porušení rozpočtové kázně se postupuje dle daňového řádu.⁹¹

Správního deliktu se dopustí územní samosprávní celek v případech porušení zákona o rozpočtových pravidlech. Toto porušení se týká např. nezpracování rozpočtového výhledu, nehospoření dle pravidel rozpočtového provizoria, neprovedení změn rozpočtu dle rozpočtových opatření, nezpracování rozpočtu dle rozpočtové skladby, neprovedení neprodleného rozpisu schváleného rozpočtu, nevykonání kontroly a přezkoumání svého hospodaření. Za toto protiprávní jednání se udělí pokuta až do výše 1 000 000 Kč. Správní delikty obcí řeší příslušný krajský úřad. Příjem z pokut je příjmem státního rozpočtu.⁹²

⁹⁰ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, § 22.

⁹¹ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁹² Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, § 22.

6 PRAKTICKÁ ČÁST

V této části bych chtěla nejprve představit samotné město Mladá Vožice, které je pro svou bohatou historii oblíbeným turistickým místem. Dále nastíním charakteristiku orgánů města. A v neposlední řadě se zaměřím na rozpočtovou problematiku a analýzu rozpočtu roku 2013.

Z dostupných pramenů je patrné, že historie města se začala psát v letech 845 za vlády knížete Spytihněva. V 9. století se na mladovožicku těžilo stříbro a zlato. Pro tento účel potřebovali horníci z nedalekých dolů v Kamberce, Roudném, Ratibořicích, Staré Vožici a dalších dolů pevné zázemí. Jako centrum tehdejšího „skladu stříbra a zlata“ byla vybrána právě Mladá Vožice. Kníže Spytihněv zde nechal na příkrém vrhu nad Janovem postavit hrad. Pod hradem se začalo vyvíjet podhradní městečko, které bylo obehnané plaňkami. Proto byl tehdejší název Plaňková Vožice. Od těch dob se mnohé změnilo a název města se postupem let vyvinul na Mladou Vožici (německy Jung Woschitz). V Mladé Vožici se narodily a působily značné osobnosti českých dějin. Mezi nejznámější patří např. Matěj z Janova - spisovatel, Jan Jeník z Bratřic - rakouský důstojník, August Sedláček - český historik, genealog, sfragistik a heraldik, Ota Bubeníček - akademický malíř.⁹³

Mladá Vožice leží v Jihočeském kraji, v okrese Tábor. Její katastrální území činí 31,58 km². Město se nachází 17 km severovýchodně od regionálního města Tábor, jihozápadním směrem se tyčí Chráněná krajinná oblast Blaník. K místním částem spravovaným městským úřadem v Mladé Vožici patří: Bendovo Záhoří, Blanice, Dolní Kouty, Horní Kouty, Chocov, Janov, Krchova Lomná, Noskov, Pavlov, Radvanov, Staniměřice, Stará Vožice, Ústějov. Mladá Vožice měla k 1. 1. 2013 celkem 2709 obyvatel, z toho 1325 mužů a 1384 žen.⁹⁴

Město je členem Mikroregionu Venkov. Mikroregion venkov je dobrovolný svazek obcí v okrese Benešov, okrese Pelhřimov a okrese Tábor, sídlem jsou Sudoměřice u Tábora a jeho cílem je regionální rozvoj. Sdružuje celkem 30 obcí a byl založen v roce 2002. Dále se město aktivně zapojuje svými projekty do dění místního občasného

⁹³MĚSTO MLADÁ VOŽICE. *Historie města*. [online]. [5. 1. 2015], dostupné z: <http://mu-vozice.cz/>

⁹⁴ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2013. [online]. [5. 1. 2015], dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.pdf.s.29>

sdužení MAS Krajina a prostřednictvím toho sdružení žádá o dotace z fondů EU. Ve městě působí řada spolků, z kterých stojí za připomenutí např. SDH Mladá Vožice, TJ Sokol Mladá Vožice, Klub českých turistů či Jezdecký klub Mladá Vožice.

Město je zřizovatelem dvou právnických osob a to základní a mateřské školy a společnosti Vožická majetková s. r. o. Dále město pro své občany zřídilo městské organizace – městskou knihovnu, kino a Památník Mladovožicka. Každý měsíc v Mladé Vožici vychází „místní noviny“ Vožičan, které vydává město pro své občany. Ve Vožičanu město informuje obyvatele o aktuálním dění ve městě a o chodu městského úřadu. V Mladé Vožici sídlí průmyslová výroba několika firem. Mezi největší podniky ve městě patří HOK-I-NOOR Mladá Vožice, IDSC, s. r. o., TESLA Mladá Vožice, a. s., AGROSPOL Mladá Vožice, a. s., SINFO, s. r. o., a mnoho dalších živnostníků.

6.1 Struktura obce

Mezi nejdůležitější orgán patří beze sporu zastupitelstvo a rada města. V následujících bodech popíšu fungování a složení městského úřadu.

6.1.1 Zastupitelstvo

Zastupitelstvo tvoří 15 členů, kteří se schází jedenkrát za tři měsíce. Podle zákona je zasedání veřejné a datum jeho konání je vždy uveřejněno na úřední desce v místě obecního úřadů, též je datum uveden na internetových stránkách města. Zastupitelstvo si jako své orgány zřídilo tři výbory – finanční a kontrolní (jsou stanovené zákonem) výbor a dále osadní výbor. Finanční výbor se skládá z pěti členů, kteří dohlíží nad hospodaření obce. Chtěla bych zmínit, že právě tento výbor je nejdůležitější pro rozpočtový proces města, neboť zastupitelstvu obce předkládá svá stanoviska k návrhu rozpočtu a závěrečného účtu. Kontrolní výbor se skládá z pěti členů. Dalším orgánem je osadní výbor, tento subjekt tvoří zástupci jednotlivých částí přilehlých obcí. Do osadního výboru spadají obce: Noskov, Chocov, Janov, Dolní a Horní Kouty, Staniměřice, Blanice, Bendovo Záhoří, Krchova Lomná a Stará Vožice. Každá obec má

3 členy osadního výboru, tito zástupci mohou předkládat zastupitelstvu návrhy a vyjadřovat svá stanoviska v souvislosti s rozvojem svého území.⁹⁵

6.1.2 Rada města

Radu tvoří 5 členů a jako své poradní orgány si zřídila tři komise. Povodňovou komisy, která má 11 členů. Přestupkovou komisy, která má 9 členů a schází se vždy ve 3 členném složení. Na základě uzavřené veřejnoprávní smlouvy provádí přestupkovou agendu i pro další obce a to pro: Běleč, Novou Ves u Mladé Vožice, Oldřichov, Řemíčov, Slapsko, Smilovy Hory, Šebířov, Vilice, Zhoř u Mladé Vožice, Dolní Hrachovice, Pojbuky, Rodnou, Pohnánek a Bradáčov. Dále si rada zřídila Sbor pro občanské záležitosti, tento orgán má 15 zástupců.⁹⁶

6.1.3 Městský úřad

Úřad města Mladá Vožice je typem obce s rozšířenou působností. Patří tedy mezi tzv. obce dvojkového typu. V praxi to znamená, že na městském úřadu je prováděn výkon státní správy, který je na město přenesen na základě příslušného zákona. Jedná se především o výkon agendy životního prostředí, stavebního úřadu a matriky. Tyto agendy nevykonává místní úřad jen pro občany města a občany místních částí, ale i pro celý správní obvod. Správní obvod tvoří 12 obcí: Mladá Vožice, Zhoř u Mladé Vožice, Nová Ves, Oldřichov, Slapsko, Šebířov, Běleč, Vilice, Smilovy Hory, Pojbuky, Řemíčov a Hlasivo. Výše zmiňovanou agendu si tedy na úřad chodí vyřizovat bezmála 5 tisíc lidí.

MÚ je tvořen starostou, místostarostou, tajemníkem a dalšími zaměstnanci úřadu. Jelikož je Mladá Vožice malým městečkem městský úřad zde má 15 zaměstnanců, kteří se starají o ochod úřadu.

⁹⁵ MĚSTO MLADÁ VOŽICE. *Zastupitelstvo*. [online]. [5. 1. 2015], dostupné z: <http://mu-vozice.cz>

⁹⁶ MĚSTO MLADÁ VOŽICE. *Městská rada*. [online]. [5. 1. 2015], dostupné z: <http://mu-vozice.cz>

Úřad tvoří 4 odbory.

- finanční odbor,
- stavební úřad,
- matrika,
- sociální oddělení.

Městský úřad má pro jednání s veřejností stanovené úřední dny jednotlivých pracovišť. Pondělí a středa od 8:00 – 12:00 hodin a odpoledne od 12:30 – 17:00 hodin.

6.2 Analýza rozpočtové procesu města Mladá Vožice

V této části bych se chtěla zaměřit na jednotlivé kroky rozpočtového procesu města. Město Mladá Vožice má v zastupitelstvu města od r. 2006 schválenou směrnici k provádění rozpočtu. Jedná se o směrnici 1/2006, ve které jsou popsány následující údaje např.:

- jak se stanovuje roční rozpočet,
- co tvoří roční rozpočet,
- jak vypadají příjmy rozpočtu,
- co se z rozpočtu hradí a jaké položky se financují přednostně (úvěry, půjčky),
- jaký je vlastní návrh rozpočtu,
- jak by se postupovalo, kdyby nebyl schválený rozpočet pro daný rok, tzn. rozpočtové provizorium,
- jak se provádí změny rozpočtu,
- jak se zpracovává výsledky hospodaření do závěrečného účtu,
- je zde uvedeno, jaké je časové použití rozpočtu tj. vždy na jeden kalendářní rok.⁹⁷

Dalším krokem, který předchází návrhu rozpočtu je zpracování rozpočtového výhledu. Rozpočtový výhled má dle zákona plánovat rozpočtové příjmy a výdaje nejméně na 2 roky dopředu. Nikde v zákoně však není psáno, kdo má rozpočtový výhled schvalovat. Proto jsou některé rozpočtové výhledy schvalované radou a některé zastupitelstvem města. Mezi výhledy města patří např. rozpočtový výhled na rok 2013

⁹⁷ Směrnice 1/2006 k provádění rozpočtu Mladé Vožice.

až 2016 a rozpočtový výhled na období 2015 – 2016. K rozpočtovému výhledu města bych chtěla dodat, že je velmi stručný a neobsahuje příliš údajů, které dávají dostatečný přehled o rozpočtovém hospodaření na následující roky. Zákon ani přesně nedefinuje, jak obsáhlý by rozpočtový výhled měl být. Záleží tedy na konkrétní obci na jeho zpracování. Podle mého názoru rozpočtový výhled města Mladá Vožice neplní funkci dostatečného nástroje, který je využíván pro řízení města. A proto bych městu doporučila, aby si dalo více práce se zpracováním tohoto dokumentu.

6.2.1 Návrh rozpočtu

Krokem, který by měl předcházet rozpočtovému procesu, je vytvoření návrhu rozpočtu na daný kalendářní rok. Tyto přípravy se v Mladé Vožici odehrávají během října a listopadu roku předcházejícího roku rozpočtového. Při přípravě návrhu vychází účetní města (finanční odbor) z rozpočtu po změnách předcházejícího rozpočtového roku. Účetní zpracovává do návrhu požadavky rady, komisí a výborů.

Při plánování návrhu rozpočtu se dále vychází z výdajové stránky rozpočtu minulého rozpočtového období. Zjednodušeně bych to mohla popsat tak, že se mění pouze ty položky, u kterých je to vyžadováno v souvislosti s plánovanými zvýšenými výdaji v těchto oblastech. Dále též souvisí se zvýšenými výdaji udělení či neudělení dotace a její financování, neboť některé dotace se proplácují až v rámci dokončení projektu a ne zcela vždy v plné výši. V příjmové stránce se přihlédne ke známým údajům o přerozdělení daní a též k příslibeným dotacím. Problém nastává v situaci informovanosti obce, neboť některé informace dostává obec příliš pozdě a nemůže je tudíž zahrnout do návrhu rozpočtu. V takém případě je tento nedostatek řešen pomocí úprav rozpočtu v průběhu rozpočtového roku.

Tato fáze příprav končí v Mladé Vožici většinou začátkem listopadu a končí začátkem prosince, kdy je návrh rozpočtu projednán v radě a ve výborech. Po té je návrh rozpočtu zveřejněn a to na úřední desce města a na internetových stránkách města v sekci úřední deska. Návrh musí být zveřejněn nejméně po dobu 15 dnů před jeho projednáním v zastupitelstvu. Toto zveřejnění slouží proto, aby se občané mohli k návrhu vyjadřovat a klást své otázky. A to buď písemně ve lhůtě uvedené při zveřejnění návrhu rozpočtu, nebo ústně přímo při jednání zastupitelstva. Dá se říci, že v Mladé Vožici jsou občané

iniciativní a zajímají se o rozpočtový proces obce. Nikdy se zatím nestalo, že by občané projevíli nesouhlas s návrhem rozpočtu. K tomu přispívá i fakt, že se zastupitelstvu daří schvalovat rozpočet do konce roku a tím pádem nenastává situace hospodaření dle rozpočtového provizoria.

6.2.2 Rozpis rozpočtu

Po schválení rozpočtu města nastává další etapa rozpočtového procesu a tím je rozpis rozpočtu, který se řídí pravidly, které upravuje vyhláška Ministerstva financí o rozpočtové skladbě. K tomuto rozpisu by mělo dle zákonných pravidel docházet neprodleně po provedeném schválení rozpočtu na příští kalendářní rok. Zákon říká, že v rozpočtu by měli být stanoveny závazné ukazatele ve vztahu k jiným rozpočtům. Toto sdělení je v Mladé Vožici prováděno neprodleně. Týká se to příspěvkových organizací města, kterými jsou základní a mateřská škola a společnosti Vožická majetková. Těmto subjektům je sděleno v jaké výši dostávají příspěvek od svého provozovatele. Nejprve se provádí rozpis v listinné podobě, který je proveden neprodleně a poté rozpis v elektronické podobě. Rozpis v elektronické podobě je trochu složitější, neboť je prováděn dle požadavků systému účetnictví krajského úřadu, kam je rozpočet města vložen. Termín rozpisu v elektronické podobě stanovuje krajský úřad Jihočeského kraje.

6.2.3 Úprava rozpočtu

Po rozpisu rozpočtu se vždy provádí jeho úprava a aktuálnost. První rozpočtové opatření jsou v Mladé Vožici prováděny již v průběhu měsíce února rozpočtového roku. Tato situace nastává zejména právě časovým nesouladem mezi informací o výši dotací. V průběhu roku vzejdou na povrch většinou také aktuální potřeby města, se kterými nebylo počítáno.

Rozpočtová opatření jsou prováděna v kompetenci zastupitelstva města, pokud část této pravomoci nepřeneše na radu města. Jak je tomu právě v Mladé Vožici. Je to dáno tím, že zastupitelstvo města se schází zpravidla jednou za tři měsíce, což není dostatečné. A není tedy možné využít operativního řízení, z toho důvodu přesunulo zastupitelstvo Mladé Vožice část svých pravomocí na radu, která se schází častěji. Zpravidla se schůzky rady konají každých 14 dní a tudíž je možno operativněji řešit finanční

přesuny. V roce 2013 uskutečnilo město 18 rozpočtových změn, jimiž bylo provedeno 193 rozpočtových opatření.

6.2.4 Závěrečný účet

Sestavení závěrečného účtu je povinnost obcí a měst, v tomto dokumentu musí informovat o svém hospodaření. Závěrečný účet má zákonné náležitosti, které musí obsahovat. Součástí závěrečného účtu je vždy zpráva o přezkumu hospodaření, kterému se každá obec musí povinně podrobit (pokud nepodléhá auditu). Závěrečný účet zpracovává v Mladé Vožici finanční odbor. Tento závěrečný účet musí být zveřejněn stejně jako návrh rozpočtu na úřední desce města. Stejně tak jako k návrhu rozpočtu tak i k závěrečnému účtu se mohou občané Mladé Vožice vyjadřovat a to ve lhůtě stanoven při jeho zveřejnění. K tomuto závěrečnému účtu mohou klást své dotazy, které jsou jim následně náležitě vysvětleny. V Mladé Vožici provádí přezkum hospodaření Krajský úřad Jihočeského kraje, již několik let neshledal tento úřad v hospodaření města žádný nedostatek. Pokud by město špatně hospodařilo, ztratilo by nárok na dotace. Termín přezkumu hospodaření (audit) musí být proveden tak aby zastupitelstvo stačilo projednat a schválit informace v něm obsažené a to do 30. června následujícího kalendářního roku. Zastupitelstvo musí schválit závěrečný účet s nějakým výrokem. A to buď může schválit závěrečný účet s celoročním hospodařením bez výhrad, nebo může schválit hospodaření s výhradami. Pokud schválí závěrečný účet s výhradami, musí být tato výhrada ve stanoveném termínu odstraněna.

Předmětem kontroly krajského úřadu jsou především výše zmiňovaná rozpočtová opatření, závěrečný účet, inventura majetku města, účetní doklady a jejich správné zúčtování. Dále se kontrola zaměřuje na navrácení nevyčerpaných finančních prostředků a dotací jejich poskytovatelům. Většina nedostatků, které by mohly ovlivnit kontrolu finančního úřadu je opraveny již při dílčím přezkoumání, které na žádost města probíhá v listopadu nebo prosinci aktuálního rozpočtového roku. Proto je přezkoumání ze strany Jihočeského kraje většinou v pořádku.

6.3 Analýza rozpočtu roku 2013⁹⁸

V této části bych chtěla podrobněji rozebrat rozpočtového hospodaření za rok 2013. Tento rok jsem si vybrala z důvodu dostupnosti materiálů. V době psaní této bakalářské práce jsem neměla ucelené údaje za rok 2014, protože tento rok neměli na finančním oddělení města Mladá Vožice ještě zpracovaný. Jednalo se především o závěrečný účet z roku 2014, tedy plnění rozpočtu příjmů, výdajů a financování. Rok 2015 by nebylo možné analyzovat, neboť zastupitelstvo má rozpočet schválení, ale jeho finální verze a jeho naplnění se ukáže až postupem času.

Rozpočet je finančním plánem, který se může v průběhu roku měnit. Na následujících stránkách provedu komparativní analýzu rozpočtu města za rok 2013. Chtěla bych se zaměřit také na to, jaké změny přinesl schválený a skutečný rozpočet a proč dochází k těmto změnám. Město mi poskytlo dokumenty, ve kterých jsem našla informace, které byly potřebné ke zpracování praktické části. Jednalo se především o účetní výkazy, rozbor hospodaření, závěrečný účet, rozpočet a rozpočtový výhled pro rok 2013.

V roce 2013 hospodařilo město Mladá Vožice s rozpočtem, který byl schválen na čtrnáctém jednání zastupitelstva dne 17. 12. 2012 a byl v průběhu roku upraven 18 rozpočtovými změnami, jimiž bylo provedeno 193 rozpočtových opatření. Rozpočet vycházel z rozpočtového výhledu na rok 2013 – 2016. Ze zasedání byl pořízen zvukový záznam, který je dostupný na MÚ Mladá Vožice. Rozpočet pro tento rok byl schválený jako přebytkový, tzn., že příjmy jsou vyšší než výdaje.

6.3.1 Financování rozpočtu 2013

Rozpočet města se skládá z položek příjmů, výdajů a také z položky financování. Financování ukazuje situace, kdy si město peníze půjčuje a pak je splácí. A na druhé straně situace, kdy město peníze získává. Příjem peněz představují úroky za poskytnuté půjčky. Celkové financování lze vyjádřit rovnicí příjmy – výdaje = financování. Financování rozpočtu Mladé Vožice pro rok 2013 bylo ve výši -10 695 875 Kč.

⁹⁸ Čerpáno ze závěrečného účtu a rozpočtu města Mladá Vožice za rok 2013 dostupné také z: <http://mu-vozice.cz>

Znamená to, že město peníze získávalo, záporné znaménko je pouze v rámci „účetní logiky“. Obrácení znaménka se dá vysvětlit tak že, financování vyrovnává rozpočet.

6.3.2 Finance na účtech

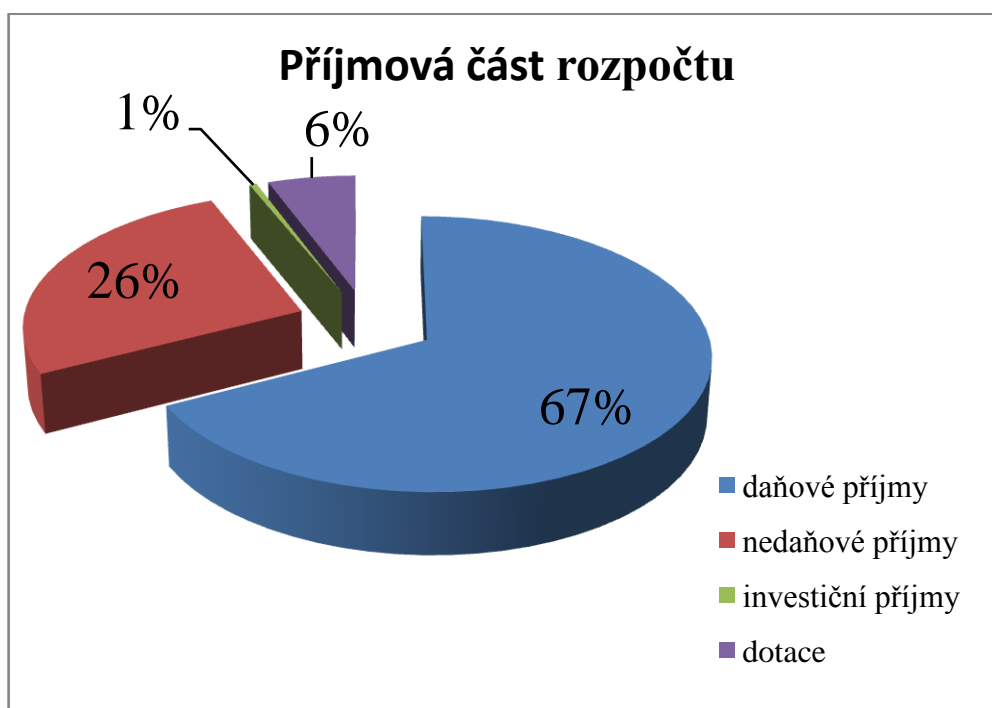
Město má zřízený základní bankovní účet. K datu 31. 1. 2013 byla hodnota tohoto účtu 20 643 818 Kč. Tento základní bankovní účet se skládá z účtu u Komerční banky, z účtu u České spořitelny, z účtu u ČSOB a z účtu u České národní banky. V rámci těchto účtů může docházet k přesunům finančních prostředků. Pokud dochází k přesunu peněžních prostředků mezi jednotlivými účty v průběhu roku, je každý takový interní přesun současně výdajem jednoho účtu a příjmem jiného účtu.

V tzv. nekonsolidovaném rozpočtu obce jsou přesuny zahrnuty mezi příjmy a výdaji, ač se o reálné příjmy a výdaji obce nejedná. Přesuny mezi položkami příjmů a výdajů v rozpočtu Mladé Vožice měly v roce 2013 hodnotu 13 580 100 Kč. Rozpočet města Mladá Vožice s těmito přesuny počítá v rozpočtu příjmů a výdajů k dorovnání těchto položek. S přesuny se počítá až ve skutečném rozpočtu, schválený rozpočet položku převody mezi účty neobsahuje.

6.3.3 Příjmová část rozpočtu na rok 2013

Rozpočet příjmů tvoří daňové příjmy, nedaňové příjmy, investiční příjmy a dotace. Schválený rozpočet pro rok 2013 byl ve výši 40 988 290 Kč. Skutečný rozpočet pro rok 2013 tvořil celkové příjmy ve výši 60 702 337 Kč, bez zahrnuté položky převody mezi účty, která tvořila ve skutečném rozpočtu 13 580 100 Kč. Tato položka je i ve výdajové části města.

Graf 1: Příjmová část skutečného rozpočtu pro rok 2013

Zdroj⁹⁹

Jak je patrné největší podíl na rozpočtu příjmů mají **daňové příjmy**. Při přípravě návrhu daňových příjmů města, bylo přihlídnuto již k úpravám rozpočtového určení daní pro města a obce. Schválený rozpočet počítal s daňovými příjmy ve výši 27 619 800 Kč. Ve skutečném rozpočtu byly tyto příjmy v částce 34 130 513 Kč. V roce 2013 byl novelizován zákon o rozpočtovém určení daní. Pro město příslušná novela přerozdělování finančních prostředků garantovala navýšení příjmů cca o 7 000 000 Kč. Nesoulad mezi schválením a skutečným rozpočtem zčásti zavinila tato událost. Návrh rozpočtu tuto částku plně neobsahoval, protože se město snaží hospodařit dle přísné

⁹⁹ Vlastní zpracování

fiskální kázně a tudíž si bylo vědomo skutečnosti o velmi pravděpodobném nenaplnění příjmů státního rozpočtu a z toho poté vyplívajících příjmů v rozpočtu městském.

V příjmové stránce rozpočtu Mladé Vožice, hrají hlavní položky z hlediska objemu **příjmy z přerozdělovaných daní**. Přerozdělované daně představují daňové příjmy obce. Daňové příjmy města Mladá Vožice:

- daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních prožitků - schválený rozpočet 6 010 000 Kč, skutečný rozpočet 6 006 130 Kč,
- daň z příjmů FO ze samostatně výdělečné činnosti – schválený rozpočet 250 000 Kč, skutečný rozpočet 469 772 Kč,
- daň z příjmů FO z kapitálových výnosů – schválený rozpočet 535 000 Kč, skutečný rozpočet 607 217 Kč,
- daň z příjmů právnických osob - schválený rozpočet 5 800 000 Kč, skutečný rozpočet 5 839 560 Kč,
- daň z příjmů PO za obec- schválený rozpočet 0 Kč, skutečný rozpočet 2 475 740 Kč,
- daň z přidané hodnoty (DPH) – schválený rozpočet 9 700 000 Kč, skutečný rozpočet 12 685 250 Kč,
- daň z nemovitosti – schválený rozpočet 3 010 000 Kč, skutečný rozpočet 2 860 552 Kč.

Zákon o rozpočtovém určení daní stanovuje daňové příjmy obce a koeficienty jejich výpočtů. Způsob výpočtu částky, kterou obce dostane z těchto podílů je stanoven v zákoně. Výše této částky závisí na katastrální výměře obce, počtu obyvatel obce a počtu dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí.¹⁰⁰ Katastrální výměra města Mladá Vožice je 31, 58 km², počet obyvatel je 2 709 a počet dětí navštěvujících školu je cca 385 žáků. Následující údaje v procentech se vynásobí příslušným koeficientem a z toho vyjdou daňové podíly obce, které jí připadají ze státního rozpočtu.

Další položkou v daňových příjmech města jsou **místní poplatky**. Místní poplatek je placen osobu, která má trvalý pobyt v obci. Platí ho fyzická osoba, jež pobývá na území České republiky déle než 90 dní, nebo fyzická osoba, která vlastní dům nebo byt, ve kterém není hlášena k trvalému pobytu žádná jiná osoba. Největší položku v kategorii

¹⁰⁰ Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů.

místních poplatků tvoří **poplatek za provoz, shromažďování a odstraňování komunálního odpadu**. Výše ročního poplatku dle Obecně závazné vyhlášky 1/2013 o místním poplatku provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu v roce 2013 činila na jednoho občana 648 Kč. Schválené i skutečné příjmy za rok 2013 činily 1 710 466 Kč. Poplatek je splatný jednorázově nejpozději do 31. 3., příslušného kalendářního roku. Město umožňuje splacení poplatku ve dvou splátkách. Od poplatku jsou osvobozeni děti do 6 let věku, úlevu ve výši 48 Kč mají poplatníci žijící v místních částech Mladé Vožice.¹⁰¹ Poplatek za užívání systému odpadového hospodářství se pro rok 2015 zvýšil. A to pro obyvatele města na 700 Kč, obyvatele místních částí zaplatí 648 Kč. Tento krok zdražení město zdůvodňuje zvýšenými náklady, neboť skutečné náklady na jednoho poplatníka bez nákladů na třídění činí 791 Kč s náklady na třídění pak 900 Kč. Rozdíl mezi výší poplatku na jednoho poplatníka a skutečnými náklady dotuje město Mladá Vožice z městského rozpočtu. Dle mého názoru je částka rozumná a souhlasím i s navýšením této položky. Mezi další poplatky patří např. **správní poplatky**, které platí poplatník za výkon agendy městského úřadu. Např. správní poplatek za vklad do katastru nemovitostí. V roce 2013 byly tyto poplatky schváleny na 125 000 Kč a ve skutečném rozpočtu se promítly v částce 337 960 Kč. **Poplatek za provozování výherních automatů**. Vybírání, určení a další související náležitosti s tímto poplatkem upravuje vyhláška č. 3/2010 o místním poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj. Poplatníkem je provozovatel výherního automatu. Sazba poplatku činní 5 000 Kč na 3 měsíce za každý výherní hrací přístroj.¹⁰² Zavedení tohoto poplatku má snížit hazard ve městě. Schválený rozpočet počítal s příjmy ve výši 375 000 Kč, ve skutečném rozpočtu se tento poplatek promítl v částce 940 116 Kč. To je více jak dvojnásobný nárůst oproti očekávání. **Poplatek ze psů** upravuje obecně závazná vyhláška č. 2/2010 o místním poplatku ze psů. Poplatek platí držitel psa staršího 3 měsíců. Sazba poplatku za kalendářní rok činní za prvního psa 750 Kč, za druhého a každého dalšího psa téhož majitele 1 125 Kč. Úlevu mají poživatelé invalidního, starobního, vdovského nebo vdoveckého důchodu, ti platí za prvního psa 130 Kč a za dalšího 204 Kč. Nárok na

¹⁰¹ Obecně závazná vyhláška 1/2013 o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu.

¹⁰² Obecně závazná vyhláška č. 3/2010 o místním poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj.

snížení tohoto poplatku mají obyvatelé místních částí a fyzické osoby chovající psy mimo obytné byty. Poplatky ze psů ve schváleném rozpočtu 51 800 Kč, skutečný rozpočet 49 509 Kč.¹⁰³ **Poplatek za užívání veřejného prostranství** je upraven obecně závaznou vyhláškou č. 4/2010 o místním poplatku za užívání veřejného prostranství. Tímto poplatkem se rozumí např. využívání prostranství pro kulturní, sportovní nebo reklamní akce, poskytování prodeje a služeb či za vyhrazení trvalého parkovacího místa.¹⁰⁴ Schválený rozpočet 18 000 Kč, skutečný rozpočet činil 19 739 Kč.

Při porovnání schválené a skutečného rozpočtu na konci roku, lze konstatovat, že daně a místní poplatky jsou z velké části dobře odhadovány a plněny. Za nesoulad mezi schváleným a skutečným rozpočtem hrála svou roli i zmiňovaná novela přerozdělování finančních prostředků ze strany státu.

Nedaňové příjmy obce tvoří velká skupina položek. Návrh rozpočtu počítal s příjmy ve výši 10 835 580 Kč, ve schváleném rozpočtu byly tyto příjmy v částce 13 716 674 Kč. Popíšu zde jen ty nedaňové příjmy, které přinesly největší finance do městského rozpočtu. Mezi nejvýznamnější nedaňový příjem patří **pěstební činnost** – lesní hospodářství. Město Mladá Vožice disponuje vzhledem ke své velikosti rozsáhlým nemovitým majetkem. Plánovaný příjem za prodej dřeva v roce 2013 činil 5 445 000 Kč, skutečný příjem byl 6 304 427 Kč. Dalším nedaňovým příjmem je **příjem z obecních vodovodů**. Od ledna 2012 provozuje vodovod, kanalizaci, čistírnu odpadních vod a vodojem společnost Vožická majetková, s. r. o. Jedná se o společnost 100% vlastněnou městem Mladá Vožice, která byla zřízena pro účely provozování vodohospodářské infrastruktury ve městě. Jedním z motivů k přechodu na vlastnický model provozování je očekávání větších možností investic ze systému vodného a stočného do obnovy infrastruktury. Zkrátka lze říci, že prostředky vygenerované za vodné a stočné budou sloužit k obnově vodovodů a kanalizací. Z rozpočtu města se budou moci hradit výdaje na obnovu povrchu komunikací. Krok zastupitelů přejít na vlastní model financování vodního hospodářství v Mladé Vožici považuju jako pozitivní, i když ceny služeb vodního hospodářství nezlevnily. Cena vodného a stočného pro rok 2013 vycházela z finanční analýzy dodané k dotačnímu řízení na rekonstrukci čističky a připočtením míry inflace pro rok 2012 (k 10. 12. 2012

¹⁰³ Obecně závazná vyhláška č. 2/2010 o místním poplatku ze psů.

¹⁰⁴ Obecně závazná vyhláška č. 4/2010 o místním poplatku za užívání veřejného prostranství.

představovala tato míra 3,3%). Vodné tedy v roce 2013 stálo 28, 85 Kč a stočné 20, 30 Kč za 1 m³. Tyto ceny jsou dány bez platné výše DPH. V roce 2015 došlo ke zvýšení těchto položek za využívání služeb vodního hospodářství. A to vodné ve výši 32, 50 Kč a stočné ve výši 22, 30 Kč za 1 m³. Ceny jsou uvedeny bez DPH.

Další významnou nedaňovou položkou, ze které plynou příjmy do rozpočtu města, představuje položka **bytové a nebytové hospodářství**. Město Mladá Vožice má ve vlastnictví řadu bytů, které pronajímá a vybírá peníze za vodu a teplo. Mezi pronajímané budovy patří např. zdravotní středisko, hotel Záložna, sportovní zařízení. Mezi nebytové prostory patří zejména pronájem pozemků ve vlastnictví města. Další příjmy plynou městu z provozování městských organizací, ke kterým patří kino, městská knihovna a památník.

Závěrem bych chtěla říci, že město Mladá Vožice v rámci svých nedaňových příjmů hospodaří uváženě. Celkově se město podařilo na nedaňových příjmech získat o 2 881 067 Kč více oproti schválenému rozpočtu.

Třetí příjmovou položku tvoří **investiční příjmy**. Ve schváleném rozpočtu byly tyto příjmy naplánovány ve výši 195 410 Kč. Ve výsledném rozpočtu se navýšily a jejich skutečná částka byla 2 396 484 Kč. K navýšení těchto příjmů došlo z důvodů prodeje hmotného dlouhodobého majetku a prodejem pozemků.

Poslední příjmovou částí městského rozpočtu jsou **dotace**. Ve schváleném rozpočtu počítalo město pouze z dotací na výkon státní správy a to ve výši 2 225 500 Kč. Tento příspěvek je určen na úhradu výdajů v rámci plnění úkolů státní správy. Dále schválený rozpočet počítal s dotací na neinvestiční transfery ze státního rozpočtu a to ve výši 112 000 Kč. Konečná bilance dotací za rok 2013 byla ve skutečnosti 10 458 728 Kč.

V roce 2013 město podalo např. tyto žádosti o dotace:

- dotace na zateplení základní a mateřské školy z Operačního programu Životního prostředí – dotace z fondu činila 1 265 175 Kč,
- žádost o dotaci ve výši 1 000 000 Kč, Jihočeskému kraji z Grantového programu Podpora venkovského školství na rozšíření kapacity předškolního zařízení v Mladé Vožici – dotace činila 5000 000 Kč,
- žádost o dotaci z Regionálního operačního programu NUTS II Jihozápad¹⁰⁵ na zřízení sportovně rekreačního centra v Mladé Vožici – dotace zajištěna.
- žádost o dotaci z Programu obnovy venkova Jihočeského kraje na opravu místních komunikací v Noskově – dotace ve výši 150 000 Kč,
- žádost o dotaci Jihočeskému kraji z Grantového programu na podporu hasičů – dotace ve výši 200 000 Kč.

Mezi dotace se řadí též prostředky získané ze státního rozpočtu a fondů, prostředky z rozpočtu Jihočeského kraje a prostředky získané od obcí. V roce 2013 město disponovalo finanční rezervou ve výši 7 700 000 Kč, která byla postupně rozpuštěna k úspěšným dotačním akcím nebo přímo na připravované investice města, kde dotace nebylo možno zajistit. Město Mladá Vožice se zapojuje i do projektů místní akční skupiny MAS Krajina srdce, kde se svými projekty žádá o dotace z evropských fondů.

Dle mého názoru mělo město výborný výsledek v čerpání dotací, celkově se na dotacích podařilo získat 10 458 728 Kč. Což bylo o 8 121 228 Kč více než ve schváleném rozpočtu.

¹⁰⁵ Město Mladá Vožice žádá o dotace z programu tzv. Regionálního operačního programu. Jedná se o dotační titul z Evropských fondů, prostřednictvím něhož plynou prostředky do regionů a následně také do měst a obcí na různé investiční akce. Jihočeský kraj se musel, aby vyhověl regulím EU sdružit se Západočeským krajem a vytvořit tzv. NUTS II Jihozápad. Mladá Vožice tedy žádala a bude žádat o dotace z tzv. Regionálního operačního programu NUTS II Jihozápad.

6.3.4 Výdajová část rozpočtu na rok 2013

Schválený rozpočet počítal s celkovými výdaji ve výši 39 948 190 Kč, ve skutečném rozpočtu se výdaje podepsaly v částce 50 006 498 Kč (bez položky převody mezi účty). Do výdajové stránky rozpočtu na konci roku město zahrnuje položku převody mezi účty a to ve výši 13 580 100 Kč. O tuto částku se skutečný rozpočet roku 2013 navýšil a měl hodnotu 63 586 598 Kč. Tento převod mezi účty příjmů a výdajů, byl jedním z hlavních důvodů navýšení výdajové stránky skutečného rozpočtu. Město člení výdaje dle rozpočtové skladby na běžné výdaje (třída 5) a investiční výdaje (třída 6). Při vypracování výdajové části městského rozpočtu se vychází z analýzy výdajů let minulých, z dlouhodobých závazků a uzavřených smluvních vztahů. Rozpočet výdajů vychází z rozpočtového výhledu na rok 2013. Na rozpočtu výdajů se podepsaly povodně, které město postihly v roce 2013 a zničily část místních komunikací.

Graf 2: Výdajová část skutečného rozpočtu pro rok 2013

Zdroj¹⁰⁶

¹⁰⁶ vlastní zpracování

Jak je patrné největší podíl na rozpočtu výdajů mají **běžné výdaje**. Ve schváleném rozpočtu se tyto výdaje podepsaly v částce 31 848 190 Kč, ve skutečném rozpočtu byla částka těchto výdajů 36 913 970 Kč. Mezi běžné výdaje patří výdaje na chod městského úřadu, na provoz škol, údržbu ulic, náměstí, veřejných prostranství, provoz veřejného osvětlení, hřbitova, podporu místní kultury, sportu, atd. Výdajová stránka běžných výdajů je velmi pestrá. Proto nebudu popisovat každou položku, ale zaměřím se pouze na „nejzajímavější“ běžné výdaje.

Prvními běžnými výdaji v rozpočtu města jsou **výdaje za podporu ostatních produkčních činností**, tento složitý název odkrývá výdaje za lesní hospodaření. Výdaje za lesy v roce 2013 byly v hodnotě 2 840 958 Kč, příjmy za lesy v tomto roce byly v částce 6 404 426 Kč. V konečném součtu tedy příjmy převyšují výdaje o 3 563 468 Kč.

Další položku představují **výdaje na komunikace**, hlavní výdaje spadají na jejich opravu a údržbu. Schválený rozpočet počítal s výdajem na tyto činnosti ve výši 1 841 560 Kč, ve skutečném rozpočtu se tento výdaj projevil částkou 2 718 038 Kč. Navýšení této částky zaviniily neplánované akce a také povodně, které postihli město v roce 2013.

Další položku zahrnují **výdaje na příspěvkové organizace** základní a mateřskou školu v Mladé Vožici. Jelikož je město zřizovatelem těchto institucí uděluje jim příspěvek na jejich činnost. Tento příspěvek činil ve schváleném i skutečném rozpočtu 3 807 000 Kč. Základní škola v Mladé Vožici je příspěvková organizace s právní subjektivitou. Škola zahrnuje první a druhý stupeň, školní družinu, jídelnu a školní klub. Škola financuje své aktivity prostřednictvím finančních prostředků získaných vlastní činností, prostředky z rozpočtu města Mladé Vožice a též jsou jí přerozdělovány prostředky ze státního rozpočtu. Rozpočet Základní a Mateřské školy Mladá Vožice je součástí závěrečného účtu města.

Další poměrně velkou položkovou v rozpočtu města jsou výdaje na zachování a obnovu kulturních památek. Kam patří především jejich **opravy a udržování**. Plánovaný výdaj na tuto skupinu byl 310 000 Kč, ve skutečném rozpočtu činila částka 1 494 468 Kč.

Mezi další výdaje patří např. **neinvestiční příspěvky spolkům**. I když, netvoří značné výdaje v městském rozpočtu, chtěla bych je sem zařadit, neboť podporování kultury a spolků je ve městě důležité. V roce 2013 dostaly příspěvky z obecního rozpočtu tyto spolky:

- TJ Sokol Mladá Vožice – 100 000 Kč,
- Cyklistický klub Mladá Vožice – 30 000 Kč,
- Jezdecký klub Mladá Vožice – 30 000 Kč,
- Hokejový klub Mladá Vožice – 30 000 Kč,
- Klub Kiwanis Mladá Vožice – 10 000 Kč,
- Divadelní soubor Mladá Vožice – 10 000 Kč.

TJ Sokol představuje mladovožický fotbalový tým, ve kterém jsou skupiny muži A, muži B, dorost a přípravka. Výše toho příspěvku je vyšší oproti ostatním, neboť tento spolek je pro svůj počet členů největší ve městě.

Mezi výdaje přerozdělované na kulturní život ve městě se mohou řadit i **výdaje na filmovou tvorbu a provozování kino**. Provozovatel Kina Mladá Vožice je město. Plánované výdaje na kino byly 457 000 Kč, skutečné výdaje představovaly 524 075 Kč. Přičemž příjmy z kina za tento rok byly pouhých 68 712 Kč. Největší položkou v provozu kina jsou poplatky na vypůjčení filmů od filmových distributorů. Zároveň poměrně velkou částku v provozu kina tvoří náklady na vytápění. Náklady na vytápění v zimě jsou řešeny celkem kuriózně a to tak, že v zimě se většinou netopí. Město kino dotuje ze svého rozpočtu. Provozování kina je pro Mladou Vožici ztrátové, bylo by třeba zamyslet se, zda tak malé městečko skutečně kino potřebuje. Neboť je potřeba digitalizace kina, pro tuto digitalizaci se město rozhodlo (viz investice). Dle vlastní zkušenosti vím, že kapacita kina se vždy nenaplní a film se pak promítá např. pro 10 lidí. Oproti tomu jsou i situace, že kino je obsazené z velké části, to se týká především promítání novinek. Vstupné na filmy je též spíše symbolické a činní pouhých 50 Kč.

Město je zřizovatelem městské knihovny. Skutečné příjmy z knihovny za rok 2013 činily 32 756 Kč a výdaje 980 975 Kč. Knihovna je místními občany hojně navštěvovaná a těší se velké oblibě. Dalším výdajem jsou výdaje na provozování muzeí a galerií, kam spadá především provoz Památníku Mladovožicka a výdaje na ostatní záležitosti kultury ty činily v roce 2013 celkem 197 332 Kč.

Poměrně velkou část peněz dává město na položku sportovní zařízení v majetku obce. Největší výdaje jsou na platy zaměstnanců v pracovním poměru, výdaje na vytápění, vodu, výdaje na údržbu a opravy. Ve schváleném rozpočtu bylo počítáno s výdaje ve výši 1 432 830 Kč, ve skutečném rozpočtu se tyto výdaje promítly v částce 1 398 170 Kč, což bylo méně než očekávání. Příjmy z těchto prostor za rok 2013 byly 173 691 Kč. Další položkou jsou výdaje na veřejné osvětlení. **Veřejné osvětlení** zajišťuje od roku 2012 firma EON. Energie. Celkové výdaje na veřejné osvětlení byly ve schváleném rozpočtu 1 076 000 Kč, ve skutečném rozpočtu pak 1 109 321 Kč. Další položku v běžných výdajích zaujímá např. **sběr a svoz komunálního odpadu**. Tuto službu zajišťuje firma COMPAG Votice s. r. o. Pro odkládání odpadu lze využívat i Sběrný dvůr města Mladá Vožice. Město neustále informuje a vybízí občany na jaká místa odpad ukládat. Někteří však na tyto výzvy nereagují a odpadky odkládají všude možně. Ze strany městského úřadu by měla fungovat větší kontrola a případně by mělo město zavést sankce za toto znečišťování od místních obyvatel. Tento výdaje byl ve schváleném rozpočtu 2 646 620 Kč, ve skutečném rozpočtu potom 2 627 774 Kč.

Město Mladá Vožice je zřizovatelem dvou domů s pečovatelskou službou, kde se poskytují **pečovatelské služby**. Tato služba je určena pro osoby se sníženou soběstačností. Cílovou skupinou jsou senioři, osoby invalidně postižení a rodiny s dětmi. Městský úřad Mladá Vožice rozhoduje o tom, kdo bude přijat a to na základě doporučení sociálního odporu a též na základě doporučení lékaře. Těmto lidem pak město umožní ubytování v domě s pečovatelskou službou nebo zajistí terénní službu poskytovanou v domácnostech klientů. V posledních letech se zájem lidí o tuto službu zvyšuje. Pečovatelky klientů nabízejí své služby za úplatu, jedná se např. o pomoc při zvládnutí běžných úkonů, pomoc při osobní hygieně, poskytování stravování, aj. Skutečné příjmy z této služby byly v roce 2013 ve výši 1 304 374 Kč a výdaje 1 750 794 Kč. Nemalou částku v rozpočtu města zaujímá též položka 6112 **zastupitelstvo**. Plánované výdaje za odměny, pojištění a další služby spojené s výkonem zastupitelstva činily 1 520 340 Kč, skutečné výdaje 1 518 498 Kč. Dalším nákladem je položka 6172 **činnost místní správy**, kde jsou výdaje na platy zaměstnanců v pracovním poměru, pojištění a další služby, které slouží k chodu městského úřadu. Tato položka byla ve schváleném rozpočtu 5 291 990 Kč a ve skutečném rozpočtu výdajů 5 170 454 Kč. Jelikož byl rok 2013 volební (volby do

Parlamentu ČR a volba prezidenta republiky) Tyto náklady se promítly do běžných výdajů městského rozpočtu.

Investiční výdaje představují především náklady na pořízení nového a obnovu staršího majetku. Schválené investiční výdaje v roce 2013 byly 8 100 000 Kč, konečná bilance těchto výdajů se v roce 2013 promítla v částce 13 092 527 Kč. Mladá Vožice plánuje své investiční výdaje dle rozpočtového výhledu.

Největší investiční akcí roku 2013 bylo akce výměny oken a zateplení fasády Základní školy Mladá Vožice. V rámci této investice došlo k zateplení obvodového pláště a výměně oken ve třech pavilonech základní školy. Náklady na tuto akci činily cca 6 100 000 Kč. Přičemž město dostalo dataci z Operačního programu Životního prostředí a to ve výši 3 176 368 Kč. Další investicí bylo zateplení budovy mateřské školy. Náklady města činily 3 709 860 Kč. Na tuto akci město dostalo též dotaci z Operačního programu Životního prostředí a to v částce 1 543 424 Kč. Zde se zateplil obvodový plášť celého komplexu budov. Dále se zrekonstruovala fasáda a byla zde nainstalovaná solární jednotka na ohřev vody. V budovách mateřské školy došlo rovněž k sanaci balkonů a instalaci nového zábradlí náklady byly ve výši cca 250.000 Kč. Mateřská škola má dlouhodobě naplněnou kapacitu dětí, proto tuto investici hodnotím jako pozitivní. Všeobecně investice do vzdělávacích prostor hodnotí velmi kladně, neboť představují prestiž pro město. V letošním roce pokračují další práce a investice do vzdělávacích zařízení města.

V roce 2013 prošla komplexní opravou místní komunikace v ulici Josefa Bricha. Byl zde vybudován nový vodovodní a kanalizační řád včetně přípojek k nemovitostem, položen asfaltový koberec, včetně obrubníků po obou stranách silnice. Náklady na celou akci činily 2 017 870 Kč. V tomto roce byla poprvé obnova kanalizačního řádů hrazena z prostředků, které se vyčlenily z plateb za vodné a stočné Vožické majetkové s. r. o., která je vlastněna městem. Tento krok přistoupení k vlastnímu vodnímu hospodářství považují jako pozitivní, neboť jak je vidět vybrané finanční prostředky se opravu využívají na opravu a obnovu infrastruktury ve městě. Investice do nemovitostí jsou výhodné, neboť cena pozemků neustále roste.

Další akcí bylo vybudování parkoviště v Plaňkové ulici pod domem s pečovatelskou službou. Město zde zrealizovalo nové parkoviště ze zámkové dlažby a tak využilo prostory v centru pro potřebné účely. Náklady na tuto investici činily 604 847 Kč, tuto akci realizovala firma Lesostavby Třeboň. Tuto investici hodnotím též velmi pozitivně, neboť přispěla k možnostem parkování blízko centra a využil se tím nezastavěný prostor ve městě. Od roku 2014 platí pro parkování v centru města parkovací hodiny.

V rámci druhé etapy opravy místních komunikací došlo k opravě silnice v Noskově. Na akci byla městu poskytnuta dotace ve výši 150 000 Kč. Spoluúčást města činila 350 000 Kč. Hlavním cílem této akce bylo položení nového asfaltového koberce, který byl už zapotřebí. Další investice byla do přístavby nového objektu k hasičské zbrojnici v Mladé Vožici. V roce 2013 byla stavba komplexu dokončena a byly dodělaný především finální práce na interiéru a fasádě objektu. Druhá etapy přístavy hasičské zbrojnice činila výdaje ve výši 728 208 Kč. Na projekt obdrželo město dotaci z grantového programu Jihočeského kraje. A to ve výši 200 000 Kč. Z mého pohledu je podpora místního hasičského spolku správná, sbor dobrovolných hasičů město Mladá Vožice velmi dobře reprezentuje.

První etapou začaly v roce 2013 práce na opravě zámecké zdi. V rámci této akce došlo především ke statickému zajištění zdi oddělující zámeckou zahradu a ulici. Důvodem této investice byla především starost o bezpečnost chodců a účastníků silničního provozu, neboť tato zeď byla už v katastrofálním stavu.

Mezi další investice patří např. demolice hospodářského objektu v Bendově Záhoří. Náklady na demoliční práce byly ve výši 249 552 Kč. Demolici byla realizována z důvodu špatného stavu nemovitosti. Dalším výdaj městského rozpočtu představovala oprava Sokolského hřiště a to v částce 511 467 Kč. V roce 2013 postihly Mladou Vožici nečekané povodně. Oprava povodňové škody v ulici Podhradní, kde povodně zničili, část místní komunikace činili 297 707 Kč, město dostalo na tento projekt dotaci ve výši 253 000 Kč. Jak je patrné město investuje do nemovitých a movitých věci v majetku obce a stará se o jejich rekonstrukce. Výdaj na opravu Sokolského hřiště sloužil především na jeho opravu a modernizaci, hřiště bylo z části poničeno vandaly. Toto sportovní zařízení je mladovožickými obyvateli hojně navštěvováno. Slouží i pro účely základní a mateřské školy k realizacím tělesné výchovy.

Pro možnost fungování kina se město rozhodlo zakoupit nový dataprojektor za 180 000 Kč, bez kterého by již kino nemohlo být v provozu. Neboť distributoři filmů již nenabízejí pořady na starých nosičích. Dle mého úsudku je tato investice zbytečná, neboť kino je dlouhodobě ztrátové a jeho atraktivita pro místní obyvatele upadá, proto by se mělo město zamyslet nad provozováním kina. Peníze na podporu tohoto zařízení, které je dlouhodobě ztrátové jsou zbytečné a vynaložené finanční prostředky by se daly dle mého názoru použít na jiné účely. Např. v Mladé Vožici chybí možnost koupání, a proto bych uvítala vybudování veřejného koupaliště, které by mohlo být zpoplatněno a město by si tak zajistilo příjmy do městského rozpočtu. Na druhou stranu je otázka co udělat se zrekonstruovaným kinem, do kterého město už tolik investovalo.

Dle mého názoru byl rok 2013, co se týká investic velmi úspěšný. Město se dlouhodobě snaží vytvářet kvalitní podmínky pro život v Mladé Vožici a podporuje rozvoj svého území.

ZÁVĚR

Rozpočet obce patří k nejdůležitějším nástrojům v rámci samostatné působnosti. Hospodaření obce se řídí zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Rozpočtové období, ve kterém obce hospodaří se schváleným rozpočtem, je shodné s kalendářním rokem. Etapy rozpočtového procesu zahrnují vypracování rozpočtového výhledu, návrhu rozpočtu, schválení rozpočtu, publikaci a vlastní hospodaření s finančními prostředky. Po skončení rozpočtového období je úkolem obce sestavit účetní závěrku a závěrečný účet, následně podléhá obecní hospodaření kontrole, kterou zajišťuje buď krajský úřad, nebo auditorská firma.

Cílem této bakalářské práce bylo charakterizování obecního rozpočtu se zaměřením na rozpočet Mladé Vožice a vytvoření celkového náhledu na fungování rozpočtového procesu nižších územně samosprávních celků. Informace získané od zaměstnanců městského úřadu Mladá Vožice, byly porovnány s poznatky získanými v odborné literatuře a legislativě. Teoretické poznatky se od těch praktických příliš, nelišily.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů dává obcím volnost v některých etapách rozpočtového procesu. Zákon zcela přesně nedefinuje, jak by měl rozpočet obce vypadat a jak by měl být podrobný. Musí být zpracován dle rozpočtové skladby a navazovat na rozpočtový výhled. Nikde v zákoně také není psáno, kdo má rozpočtový výhled schvalovat a jak by měl být obsáhlý. Proto jsou některé rozpočtové výhledy města Mladá Vožice schvalované radou a některé zastupitelstvem města Mladá Vožice. Rozpočtové výhledy města jsou vypracovány pouze ve stručné formě. Proto bych městu doporučila, aby se zaměřilo více na kvalitu tohoto dokumentu, který představuje důležitý strategický plán.

Rozpočet během roku podstupuje řadu změn. Tyto změny musí být provedeny na základě rozpočtových opatření. Rozpočtová opatření jsou prováděna v kompetenci zastupitelstva, pokud část této pravomoci nepřenesla na radu. Jak je tomu právě v Mladé Vožici. Je to dáno tím, že zastupitelstvo města se schází zpravidla jednou za tři měsíce, což není dostatečné. Schůze rady se z pravidla konají každých 14 dní a tudíž je možno operativněji řešit finanční přesuny. V průběhu roku 2013 byl rozpočet upraven 18 rozpočtovými změnami, jimiž bylo provedeno 193 rozpočtových opatření. Dle mého

názoru hospodařilo město v roce 2013 uváženě, s ohledem na své příjmy a výdaje. O tom svědčí i fakt, že rozpočet roku 2013 byl přebytkový. Přezkum hospodaření od Krajského úřadu jihočeského kraj pro tento rok nezjistil žádné nedostatky.

Hlavním důvodem změn příjmů schváleného a skutečného rozpočtu v roce 2013 ve svém důsledku zavinila i zmiňovaná novela zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů. Návrh rozpočtu neobsahoval plnou částku těchto příjmů. Tato novela garantovala snížení rozdílů mezi obcemi na objemu daňových příjmů v závislosti na počtu obyvatel. Pro obce to znamenalo zvýšení podílu na celostátním výnosu daní, přičemž vzniklo nové kritérium k výpočtu sdílených daní. Další změny na straně rozpočtu příjmů byly zapříčiněny např. prodejem majetku a přijatými dotacemi. V souvislosti s dotacemi získanými od MAS Krajina srdce za uplynulé čtyři roky se město Mladá Vožice umístilo na 6. místě z celkových 46 obcí, které se zapojují do těchto projektů. Za takovým úspěchem stojí především kvalitní práce na přípravě projektů a žádostí, které si město tvoří samo.

V tomto roce město provedlo řadu investic, které se podepsaly na výdajové části rozpočtu. Mezi největší akce patřilo zateplení základní a mateřské školy, kompletně opravená ulice Josefa Břicha, opravené silnice v Noskově, nové parkoviště či opravená zámecká zeď. Dle mého názoru byly výdaje města optimální.

Cíle, které jsem si vytyčila v úvodu bakalářské práce, se mi podařilo z velké části naplnit. Snažila jsem se o vytvoření přehledných a srozumitelných informací o rozpočtovém procesu, se zaměřením na rozpočtový proces a analýzu rozpočtu města Mladá Vožice. Tuto práci bych doporučila především občanům Mladé Vožice pro, které by mohla představovat informace o chodu městského úřadu a celkovém rozpočtovém procesu ve městě. Dále by práce mohla být využita zastupitelstvem města k bližšímu pochopení rozpočtové problematiky.

Téma rozpočtového hospodaření nižších samosprávně územních celků je neustále aktuální, proto nebylo problém využívat dostupnou literaturu a legislativu. K vypracování bakalářské práce v části praktické mi pomohly schůzky s vedoucí finančního odboru města Mladá Vožice, která mi objasnila mé otázky k hospodaření města.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. Vyd. 6. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-400-7.

ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony*. Praha: Alfa nakladatelství, 2008. ISBN 978-808-7197-004.

HAVLAN, Petr a Jan JANEČEK. *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*. Praha: Linde, 2013. ISBN 978-80-7201-899-4.

HRABALOVÁ, Simona. *Účetnictví územních samospráv*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 24-25. Distanční studijní opora. ISBN 80-210-3744-X.

KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2003. ISBN 80-717-9794-4.

KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 9788073579104.

KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Vyd. 1. Praha: Linde, 2007, ISBN 978-807-2016-655.

MARKOVÁ, Hana a Ivana PAŘÍZKOVÁ. *Finance obcí, měst a krajů*. Vyd. 1. Praha: Orac, 2000. ISBN 80-86199-23-1.

MRKÝVKA, Petr a Ivana PAŘÍZKOVÁ. *Základy finančního práva*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4514-9.

PEKOVÁ, Jitka a Jaroslav PILNÝ. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Vyd. 1. Praha: Aspi, 2002. ISBN 80-85965-21-9.

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-358-4.

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-698-1.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-802-4720-975.

PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkum*. Vyd. 2., dopl. Praha: Institut pro místní správu, 2008. ISBN 978-80-86976-13-6.

PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. Vyd. 4., aktualiz. a rozš. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014, Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-28-0.

ŽEHROVÁ, Jana a Daniela PFEIFEROVÁ. *Finance municipalit*. Vyd. 2. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2010. ISBN 978-80-213-2024-6.

Seznam použitých internetových zdrojů

CÍSAŘOVÁ, Eva a Jan PAVEL. *Průvodce komunálními rozpočty aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. [online],[4. 12. 2014], dostupné z: www.transparency.cz

ČERNÝ Ivan a Jaroslava KYPETOVÁ. *Finance a rozpočet*. [online],[29. 12. 2014], dostupné z: <http://vzdelanyzastupitel.cz/prirucka/prirucka-pro-clena-zastupitelstva-obce-1.aspx>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Malý lexikon obcí České republiky 2014*. [online],[15. 1. 2015]. dostupné z: <http://czso.cz/csu/2014edicniplan.pdf>

ČESKÝ STATISICKÝ ÚŘAD. *Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2013*. [online],[5. 1. 2015], dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.pdf>

MĚSTO MLADÁ VOŽICE. *Historie města*. [online],[5. 1. 2015], dostupné z: <http://mu-vozice.cz/>

MĚSTO MLADÁ VOŽICE. *Zastupitelstvo*. [online],[5. 1. 2015], dostupné z: <http://mu-vozice.cz/>

MĚSTO MLADÁ VOŽICE. *Městská rada*. [online],[5. 1. 2015], dostupné z: <http://mu-vozice.cz/>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Regiony regionální politiky*. [online],[15. 1. 2015], dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Mezinárodní organizace a veřejná správa*. [online].[15. 1. 2015], dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-spoluprace-92.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Přehled změn v územní organizaci, v názvech obcí a jejich částí*. [online].[15. 1. 2015]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/odk2/clanek/prehledy-zmen-v-uzemni-organizaci-v-nazvech-obci-a-jejich-casti.aspx?q=Y2hudW09OA%3D%3D>

Seznam použitých právních předpisů

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška MFČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdější předpisů.

Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávních celků a dobrovolných svazů obcí, ve znění pozdějších předpisů.

Seznam použitých ostatních zdrojů

Obecně závazná vyhláška č. 3/2010 o místním poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj.

Obecně závazná vyhláška č. 2/2010 o místním poplatku ze psů.

Obecně závazná vyhláška č. 4/2010 o místním poplatku za užívání veřejného prostranství.

Obecně závazná vyhláška 1/2013 o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu.

Směrnice 1/2006 k provádění rozpočtu Mladé Vožice.

Závěrečný účet města Mladá Vožice za rok 2013.

Rozpočet města Mladá Vožice za rok 2013.

SEZNAM ZKRATEK

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

FO – fyzická osoba

MAS – místní akční skupina

MÚ – městský úřad

NUTS – numenklatura územních statistických jednotek

LAU – místní administrativní jednotky

PO – právnická osoba

SEZNAM GRAFŮ A PŘÍLOH

Seznam grafů

Graf 1: Příjmová část skutečného rozpočtu pro rok 2013	50
Graf 2: Výdajová část skutečného rozpočtu pro rok 2013.....	56

Seznam příloh

Příloha A: Závěrečný účet města Mladá Vožice za rok 2013.....	I
---	---

PŘÍLOHY

Příloha A: Závěrečný účet města Mladá Vožice za rok 2013

Závěrečný účet města Mladá Vožice za rok 2013 LIST č.:11

2 Plnění rozpočtu příjmů a výdajů, financování

V roce 2013 hospodařilo Město Mladá Vožice podle rozpočtu, který byl schválen na jednání zastupitelstva dne 17.12.2012 a byl v průběhu roku upraven 18 rozpočtovými změnami, jimiž bylo provedeno 193 rozpočtových opatření.

ROK 2013	Podrobně - viz. Výkaz FIN		v Kč
příjmy	schválený rozpočet	upravený rozp.	skutečnost
daňové příjmy- tř.1	27 619 800,00	30 727 253,00	34 130 513,45
nedaňové příjmy - tř.2	10 835 580,00	12 479 362,00	13 716 647,23
příjmy investiční tř.- 3	195 410,00	2 020 034,00	2 396 484,01
převody mezi účty			13 580 100,00
dotace tř.- 4	2 337 500,00	10 458 728,55	10 458 728,53
celkem	40 988 290,00	55 685 377,55	74 282 473,22
výdaje			
běžné výdaje tř.- 5	31 848 190,00	43 040 937,35	36 913 970,40
převody mezi účty			13 580 100,00
inv. výdaje tř.- 6	8 100 000,00	33 825 623,20	13 092 527,74
celkem	39 948 190,00	76 866 560,55	63 586 598,14
financování	- 740 100,00	21 181 183,00	- 10 695 875,08
splátka dlouhodobých úvěrů	- 740 100,00	- 740 100,00	-740 098,80
nový úvěr		11 422 000,00	
prostředky minulých let		10499283,00	- 9 813 935,60
pol. 8901 - (DPH)			- 141 840,68

ÚDAJE Z VÝKAZU ZISKU A ZTRÁTY - viz sestava k 31.12.2013

výnosy z vlastní činnosti	14 602 990,20		
finanční výnosy	421 358,42		
výnosy z daní a poplatků	32 012 859,45		
výnosy z nároků na prostředky SR, ÚSC a	5 441 289,97		
VÝNOSY CELKEM	52 478 498,04		
náklady z činnosti			34 010 402,73
finanční náklady			99 398,12
náklady na prostředky SR, ÚSC a SF			4 332 710,10
NÁKLADY bez daně z příjmu			38 442 510,95
daň proúčtovaná za období r. 2012			2 478 740,00
náklady dle sestav			40 921 250,95
VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ před zdaněním			14 035 987,09
Finance na účtech:	k 1.1.2013	k 31.12.2013	rozdíl
stav ZBÚ v Kč	10 829 882,58	20 643 818,18	9 813 935,60
z toho:	účet u Komerční banky	19 100 136,43	
	účet u České spořitelny	1 120 131,43	
	účet u ČSOB	45 064,60	
	účet u ČNB	378 485,72	

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Markéta Suková

Obor: Evropská hospodářskosprávní studia

Forma studia: prezenční

Název práce: Rozpočtové hospodaření nižších samosprávně územních celků

Rok: 2015

Počet stran textu bez příloh: 56

Celkový počet stran příloh: 1

Počet titulů českých použitých zdrojů: 16

Počet internetových zdrojů: 6

Počet ostatních zdrojů: 15

Vedoucí práce: JUDr. Tereza Jonáková